

Identifying Graduate Accreditation Standards for Teacher Education Programs: Standard Field of Internationalization and Cooperation

Büşra Elçiçeği¹Kaya Yılmaz²

ARTICLE INFO

DOI: 10.29299/kefad.1434026

Received: 08.02.2024

Revised: 03.10.2024

Accepted: 07.10.2024

Keywords:

Quality Assurance,
Teacher Education Programs,
Graduate Accreditation
Standards,
Internationalization and
Cooperation,
Türkiye

ABSTRACT

This research aims to develop quality assurance standards for the field of internationalization and cooperation for graduate teacher training programs, as there are no accreditation activities for graduate programs in Türkiye. Based on qualitative research method, this study used document analysis and Delphi technique to collect research data. By using document analysis, the undergraduate and graduate standards of 23 accreditation organizations from 12 countries were examined. The obtained data were analyzed by content analysis method. As a result of these reviews, graduate accreditation standards have been developed for graduate programs in teacher education in Türkiye. A total of 47 participants were involved in the study. 19 academicians, 6 research assistants, 12 teachers in Ph.D. programs and 10 graduate students participated in the study. The prepared standards were presented to the research participants for evaluation with the Delphi technique and the standards were revised in line with the feedback from the participants. Within the scope of the internationalization and cooperation standard field, 10 sub-standards, 15 indicators and 51 evidence have been identified.

Öğretmen Eğitimi Programları için Lisansüstü Akreditasyon Standartlarının Belirlenmesi: Uluslararasılaşma ve İşbirliği Standart Alanı

MAKALE BİLGİLERİ

DOI: 10.29299/kefad.1434026

Yükleme: 08.02.2024

Düzeltilme: 03.10.2024

Kabul: 07.10.2024

Anahtar Kelimeler:

Kalite Güvencesi,
Öğretmen Eğitimi Programları,
Lisansüstü Akreditasyon
Standartları,
Uluslararasılaşma ve İşbirliği,
Türkiye

ÖZ

Bu araştırma, Türkiye'de lisansüstü programların akreditasyon faaliyeti olmadığı için, lisansüstü öğretmen yetiştirme programlarına yönelik uluslararasılaşma ve iş birliği standart alanı kalite güvence standartlarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemini temel alan bu çalışmada, araştırma verilerinin toplanmasında doküman analizi ve Delphi tekniği kullanılmıştır. Doküman analizi kullanılarak 12 ülkeden 23 akreditasyon kuruluşunun lisans ve lisansüstü standartları incelenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu incelemeler sonucunda Türkiye'deki lisansüstü öğretmen yetiştirme programları için lisansüstü akreditasyon standartları geliştirilmiştir. Araştırmaya toplam 47 katılımcı katıldı. 19 akademisyen, 6 araştırma görevlisi, 12 doktora öğrencisi. Çalışmaya 10 yüksek lisans öğrencisi katılmıştır. Hazırlanan standartlar Delphi tekniği ile araştırma katılımcılarının değerlendirmesine sunulmuş ve onlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda standartlar revize edilmiştir. Uluslararasılaşma ve işbirliği standart alanı kapsamında 10 alt standart, alt standartlara bağlı 15 gösterge ve 51 kanıt belirlenmiştir.

1. Giriş

19. yüzyılda uluslararası kuruluşlar ve üniversiteler tarafından dinamik ve etkin bir bilgi toplumu ve ekonomisi oluşturma amacıyla akreditasyon ve standart geliştirme çalışmaları başlamıştır. Bu çalışmalar, paydaşlar tarafından kabul edilen belirli standartlara dayalı kalite güvence sistemi geliştiren yapılanmaları ve kuruluşları ortaya çıkarmıştır. Kalite güvence sistemi, bir kurum veya programın standartlar aracılığıyla yetkili bir akreditasyon kuruluşu tarafından kalitesinin onaylanarak belgelendirildiği bir süreçtir (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2010). Akreditasyon ve standartlar kalite güvence sisteminde ön plana çıkan iki önemli kavramdır. Akreditasyon, eğitimdeki kalite ve standartların, kurum dışından bağımsız kuruluşlarca denetlenmesi sonucu sertifikalandırılmasıdır (Kilfoil, 2007). Akreditasyon; yetki, yeterlik ve güvenilirliğin onaylandığı sertifikalı bir kalite güvence sistemi ve sürecidir (Herdman ve Sepit, 2010). Akredite olmak bağımsız ve yetkili akreditasyon kuruluşu tarafından, onaylanmış kalite standartlarına uygun ve belli zamanlarda yapılan değerlendirmeler sonucunda bir ürün veya hizmetin kalitesinin asgari standartları karşıladığına dair sertifikasyonun alındığı bir süreçtir (Adelman, 1994).

Standartlar ulaşılan başarının veya öğrenme kazanımlarının ölçümünde uzmanların değerlendirme sürecine rehberlik eden temel ilkeler olarak tanımlanabilir (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1981). Standartlar öğrencilerin akademik kazanımları, öğrencilerin yetkinlik düzeyleri, personelin araştırma konusundaki kazanımları, hizmet standartları (öğretme standartları ve öğrenme kaynakları standardı) ve yönetimsel standartlar ile ilişkilidir. Öğretmen eğitiminde standartlaşmanın temel amacı öğretmen yetiştiren programlardan mezun olacak adayların, kazanmış olması hedeflenen öğrenme ürünlerinin niteliğinin önceden belirlenmesini sağlamaktır (Entwistle, 2005). Kalite ve verimliliği yükseltme amacı standart kavramına önemli bir misyon yüklemiştir. Bu nedenle standartlar, kesin kanıtlar doğrultusunda kullanılacak ürün ve hizmetlerin kalitesini geliştirmeyi amacıyla hazırlanmaktadır (Sachs, 2003). Standartlar; akademik standartlar, yetkinlik standartları, hizmet standartları ve örgütsel standartlar olarak dört grupta ele alınmaktadır (Harvey, 2002).

Program veya kurumun standartları ne düzeyde karşılandığı göstergeler ve kanıtlar aracılığıyla tespit edilmektedir. Gösterge, bir şeyi belirtmeye yarayan işaret; kanıt ise bir şeyin doğruluğu veya gerçekliği hakkında kanaat verici belge veya argümandır. Performans göstergeleri, kalitenin objektif bir şekilde ölçülmesini ve karşılaştırılmasını sağladığından, hükümetler, işverenler, profesyonel kurumlar, öğrenciler ve sponsorları için büyük önem taşımaktadır. Performans göstergeleri, kurumsal davranışı teşvik ederek kalitenin artmasına katkı sağlamaktadır. Performans göstergelerinin temsil ettikleri düşünülen şeyi gerçek anlamda temsil ettiklerinin tespit edilmesi için geçerlik ve güvenilirlik analizleri

yapılmaktadır (Kis, 2005, ss. 18-19; Yorke, 1998). Eğitimde kalitenin kanıtı; öğretim üyeleri tarafından yapılan sınav ve verilen ödevler, öğrenci portfolyosu, dış sınavlarda veya lisans sınavlarında gösterilen performansı vb. gibi çeşitli şekillerde gerçekleştirilebilir. Kanıtlar, öğrencilerin edindikleri bilgi veya becerinin doğrudan ölçülmesini içermelidir (Ewell, 2001). Öğrenme kazanımları, öğrencilerin bir dizi yükseköğrenim deneyimi sonucunda kazandıkları bilgi, beceri ve yeteneklerdir (Eaton, 2003; Ewell, 2001). Öğrenme kazanımlarına öğrencilerin ulaşmadaki başarısı bir kalite göstergesidir (Schuck vd., 2008). Bu nedenle, öğrenme kazanımları yükseköğretimin kalbi olarak nitelendirilmektedir. Akredite olmak için öğrenme kazanımlarıyla kurumsal misyon, hedefler ve etkinlik ifadeleri arasında uyum olduğunun kanıtlanması gerekmektedir. Bu açıdan ele alındığında akreditasyon süreci, bir yükseköğretim kurumunun hedeflenen öğrenme kazanımları ve ile ulaşılan öğrenme kazanımları arasındaki ilişkinin tekrar gözden geçirilmesi olarak adlandırılabilir (Volkwein, 2010; Waite, 2004).

Eyalet Üniversiteleri Ulusal Birliğinin (National Association of State Universities) 1906 yılındaki toplantısında yükseköğretim kurumları için ortak standartların oluşturulması fikrinin öne sürülmesi ile akreditasyon konusu gündeme gelmiştir (Hernes ve Martin, 2005). Yükseköğretim kurumları arasındaki farklılıklara ilişkin söylemler daha da eski tarihe dayanmaktadır. Bu farklılıklara çözüm olarak XIX. yüzyılın son çeyreğinde ileri gelen yükseköğretim kurumlarının temsilcileri yaptıkları toplantılar sonucunda yerel birliklerin oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu konuda ilk birlik 1885 yılında kurulan New England Bölgesi Kolej ve Okullar Birliği (New England Association of Colleges and Schools)'dir. Son birlik ise 1924 yılında Batı Kolej ve Okullar Birliği (Western Association of Schools and Colleges) adıyla kurulmuştur. Kurulan bu birlikler, ilk olarak yükseköğretim kurumlarına uygun nitelikte öğrenci yetiştiren liseleri belirlemişlerdir. Liselere yönelik ilk liste 1913 yılında Kuzey Birliği (North Central Association) tarafından yayımlanmıştır. Daha sonraki aşamada yükseköğretim kurumlarını da değerlendirmeye ve standartlarına uygun eğitim verenleri belirlemeye başlamışlardır. Yükseköğretim kurumlarına yönelik ilk liste 1919 yılında Güney Birliği (Southern Association) tarafından yayımlanmıştır (Williams ve O'Connor, 1994, ss. 246-247).

1996 yılında Amerika'nın Geleceği ve Öğretim Ulusal Komisyonu (National Commission on Teaching and America's Future [NCTAF]) tarafından hazırlanan, "What Matters Most: Teaching For America's Future" (Amerika'nın Geleceği için En Önemli olan Öğretim) başlıklı raporda öğretmen yetiştiren kurumların akreditasyonu, performansa dayalı lisans eğitimi verme, başarılı (iyi yetişmiş) öğretmenlerin sertifikasyonu, öğretmenlik mesleği için geliştirilebilecek üç kademeli bir kalite güvence sistemini öngörmektedir (NCTAF, 1996).

Amerikan Öğretmen Eğitimi Kolejleri Birliği (American Association of Colleges for Teacher Education) dâhil olmak üzere çeşitli meslek kuruluşlarının eğitim fakülteleri ulusal akreditasyon kuruluşunu oluşturmak için 1954 yılında, bir araya gelmeleri ile eğitim fakültelerinin akreditasyonu gündeme gelmiştir. Amerikan Tıp Birliği (American Medical Association) yerel akreditasyon kuruluşlarından önce ilk uzmanlık akreditasyonunu gerçekleştirdiği ve bu uygulamanın akreditasyon sürecinin kalite geliştirme aracı olarak kullanılmasının ilk örneği olduğu bilinmektedir (Glidden, 1983). Bu uygulama eğitim kuruluşlarının kalite kaygısından çok, bir meslek kuruluşunun kalite konusundaki endişesine yönelik bir önlem olarak gerçekleştirilmiştir (Kells, 1988, ss. 12-13).

Türkiye’de 1997’de Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (NEDP) ile mesleki gelişimi artırma amacıyla fakültelerin yeniden yapılandırılması ve eğitim fakültelerinin akreditasyonu için pilot çalışmalar yapılması hedeflendi (Grossman vd., 2010). Türkiye’de üniversitelerin işleyişi, gereksinimleri, akademik personel teşviki, üniversite standartları, lisansüstü eğitim, öğretmen yetiştirme programlarının yapısının belirlenmesinden 1982’de kurulan YÖK sorumludur (Grossman vd., 2010). Ulusal standartlar ve akreditasyon için 1997-1998’de YÖK bir fizibilite çalışması yapmıştır (British Council, 1998). YÖK bünyesinde yükseköğretim kurumlarına müfettiş ziyaretleri sistemi bulunmaktadır. YÖK tarafından gönderilen müfettişlerin amacı değerlendirme yapmak değildir. Onların görevi hem üniversite hem fakülteler içinde öğretim veya araştırma yapmak, üniversite yöneticileriyle çalışmak ve kural ve düzenlemelere uyulmasını sağlamaktır. Öğretim üyeleri yüksek lisans, doktora eğitimleri sonrasında genelde aynı kurumda kalma eğilimindedirler. Bu nedenle üniversiteler arasında standartlar ve uygulama deneyimi ile öğretim elemanı hareketliliği eksikliği vardır. NEDP öğretmen eğitimi projesi ile eğitim fakültelerinin akredite edilmesi amacıyla kıdemli akademisyenlerini 1998’de ABD ve İngiltere’ye, öğretmen eğitimi kursları/programları için ulusal kriterler, öğretmen eğitimi kursları için akreditasyon, akreditasyonla ilgili taraflar, akreditasyon ve sertifikasyon arasındaki ilişki, ulusal standartların sürdürülmesi: kalite güvencesi, izleme ve denetim alanlarında araştırma yapması için gönderdi. Biri ABD’den (National Council for Accreditation of Teacher Education –NCATE) diğeri Birleşik Krallık’tan olmak üzere 2 uluslararası akreditasyon uzmanı atandı. 13 akademisyenden oluşan Akreditasyon Çalışma Grubu Türkiye genelindeki eğitim fakülteleri standartlar üzerine bir kitap ve arasında yapılan görüşmelerin ardından akreditasyon taslağı hazırlanmıştır (Grossman vd., 2010).

Önerilen sistemin pilot uygulaması 1999 yılında yapılmıştır. 6 fakülteye öz değerlendirme raporlarının sunulmasından sonra ziyaretler yapılmıştır. 15 program incelendikten sonra 43 fakültenin temsilcilerinin katılımı ile 1999’da bir konferans yapılmıştır. Bu konferansta ziyaret süreci bulguları ve materyaller paylaşılmıştır. Çalışmalar

kitaba dönüştürülerek o yıl yayınlanmıştır (Brittingham vd., 1999). 43 fakülteden 433 katılımcı ile 9 tane eğitim kursu düzenlenmiştir. Otuz altı kıdemli öğretmen eğitimcisi değerlendirici olarak eğitilmiştir. YÖK tarafından uygulanmaya hazır olan süreçte öğretmen eğitimi için 40 ulusal standart yer alıyordu. 36 eğitimli değerlendirici, 366 program başkanına eğitim verdi. NEDP hizmet öncesi eğitim projesinin sonunda uygulanan eğitim reformu (Grossman vd., 2007) ve ulusal eğitim fakülteleri sistemi yeniden yapılandırıldı (Grossman ve Sands, 2008), aynı zamanda bir akreditasyon sistemi de oluşturulmuştur.

2012 yılının Ocak ayında Eğitim Fakülteleri Dekanlar Konseyi (EFDEK) eğitim fakültelerinin akreditasyonu için bir çalışma başlatmış ve Atatürk Eğitim Fakültesinde Eğitim Fakülteleri Değerlendirme ve Akreditasyon Derneğinin (EPDAD) kurulması için çalışmalar başlatılmıştır. 15-16 Eylül 2012 tarihinde EFDEK tarafından gerçekleştirilen Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma ve Akreditasyon Ön Çalışma Toplantısı’nda EPDAD eğitim fakültesi dekanlarına ve temsilcilerine tanıtılmış ve toplantı sonucunda EPDAD, EFDEK tarafından tanınmıştır.

Kalite güvence sisteminde evrensel standartlara uygunluk ve uluslararasılaşma süreci her geçen gün önem kazanmaktadır. Yükseköğretime uluslararası boyut kazandırarak küresel rekabet gücünü arttırmaya yönelik geliştirilen standartlar birçok ülkede yükseköğretimde yeniden yapılanma, uluslararasılaşma sürecini gündeme getirmiştir. Günümüzde uluslararasılaşma, yükseköğretim kurumlarının amaç, işlev ve sunumlarına uluslararası bir boyut kazandıran çok perspektifli bir süreç olarak kabul edilmektedir. Uluslararası kuruluşların, yükseköğretimin veya üniversitelerin küreselleşmenin gerekliliklerini yerine getirebilmek ve etkilerini dengeleyebilmek için geliştirdikleri politikalar ve stratejiler “yükseköğretimde uluslararasılaşma” kavramı çerçevesinde gerçekleşmektedir (Altbach vd., 2009; van der Wende, 2001). Yükseköğretimde uluslararasılaşma kavramı “ekonominin, toplumsal hayatın ve işgücü piyasalarının küreselleşmesinin getirdiği meydan okumalara ve gerekliliklere karşı yükseköğretimin yanıt verebilirliğini arttırmak adına gerçekleştirilen sistematik ve sürekli çalışmalar” olarak tanımlanmaktadır (van der Wende, 1997, s. 19). Uluslararasılaşmaya ilişkin ulusal politikalar hükümetler, üniversiteler, kamu kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörü kapsayacak şekilde formüle edilmektedir. Bu alanda genel geçer bir politika, reçete veya standart bulunmamakta, uluslararasılaşma süreci her ülkenin özne koşullarına göre şekillenmektedir (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2006, ss. 71-77). Yükseköğretimde uluslararasılaşma politikaları; karşılıklı anlayış, kalifiye işgücü göçü (skilled migration), gelir üretme (revenue generation) ve kapasite kurma (capacity building) olmak üzere dört farklı yaklaşımdan yola çıkılarak oluşturulmaktadır (Knight ve de Wit, 1995; OECD, 2012; OECD ve World Bank, 2007).

Uluslararasılaşma kavramı, yükseköğretimdeki reformların ve değişimin hem gerekçesi hem de katalizörü haline gelmiştir. Uluslararasılaşmanın öğrenciler ve akademisyenlerle bulunduğu nihai birimler olan üniversiteler bu sürecin en önemli aktörlerini oluşturmaktadır. Üniversiteler ulusal otoriteleri aşarak doğrudan uluslararası kuruluşlar ile ilişki kurmakta, küresel yükseköğretim piyasasında girişimlerde bulunmakta, dünyanın farklı bölgelerindeki üniversitelerle hem rekabet etmekte hem de işbirliğine gitmektedir. Uluslararası üniversite sıralamalarında yer almak, üniversiteler için en önemli hedef haline gelmekte, uluslararasılaşma prestij ve markalaşma ile özdeşleşmektedir. Diğer yandan kamu kaynaklarının azaldığı bir dönemde uluslararası öğrenciler üniversiteler için önemli bir finans kaynağı yaratabilmektedir (Knight, 1997).

Dünya genelinde ABD, İngiltere, Avustralya vb. pek çok gelişmiş ülke kendi yükseköğretimde uluslararasılaşma politikaları ile yükseköğretim sistemlerini dünyanın farklı bölgelerine hem nitelikli iş gücü sağlamak hem de kendi ülkelerinin refah seviyelerini artırabilme amacıyla yapılandırmaktadırlar. Bu durum farklı ülkeler ve yükseköğretim kurumları arasında rekabet ortamını geliştirmektedir. İngiltere başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkeleri ve ABD’de lisansüstü öğrenim görmek amacıyla gelen yabancı öğrenciler ülkenin geleceğinde bilginin ve bilimin gelişmesinde bir kaynak olarak görülmektedir (Cerna, 2014).

Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanı konusunda dünyada faaliyet gösteren akreditasyon kuruluşları incelendiğinde Estonya’da (eski adı EKKA şimdi HAKA) related initiatives, partners bölümleri bulunmaktadır. Partners bölümünde bağlı kuruluşlara yer verilmektedir. Ermenistan akreditasyon kuruluşu ANQA’da internationalization (uluslararasılaşma) adıyla bir alan olup bu alanda membership, cooperation alt başlıkları; hakkımızda (about us) kısmında partners; student bölümünde cooperation with student başlıkları adı altında alt alanlar bulunmaktadır.

Alman akreditasyon kalite kuruluşlarından FIBAA ve ZEVA’nın The European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR) ve Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education (CEENQA) gibi ortak uluslararası iş birliği yaptıkları kuruluşlar bulunmaktadır. FIBAA aynı zaman European Network for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE) üyesi olmakla birlikte Hollanda, Polonya, Kazakistan, Rusya, Almanya, Kıbrıs, Ukrayna, Avusturya ve İsviçre tarafından tanınırlığa sahiptir.

Kazak akreditasyon kuruluşlarından IQAA ve ECAQA’nın ortak iş birlikleri arasında ENQA, CEENQA, INQAAHE ve Asya Pasifik Kalite Ağı (APQN) bulunmaktadır. IOAA

ajansı FIBAA, HAKA, ANQA kurumları ile de iş birliği içindedir. ECAQA akreditasyon kuruluşu da ANQA ile birlikte Rusya, Hindistan ve Avrupa’da bulunan çeşitli kuruluşlar ile iş birliği yapmaktadır.

ANQA (Ermenistan), HAKA (eski adı EKKA) ve HAC (Macaristan) kurumlarının ortak iş birliği yaptığı kuruluşlar ENQA, CEENQA ve EQAR’dır. ANQA akreditasyon kalite kuruluşu Ukrayna, Belarus, İtalya, Almanya, Avusturya ve Kazakistan ülkeleri ile anlaşmaları ve çalışmaları mevcuttur. Doktora programına yönelik akreditasyon gerçekleştiren kalite güvence kuruluşları (ANQA, IQAA, ECAQA, FIBA, ZEVA, HAC, HAKA), EQAR, ENQA, INQAAHE, CEENQA, APQN, The European University Association (EUA), Council for Higher Education Accreditation (CIQG) gibi uluslararası kuruluşlarla iş birliği içerisindedir. Ayrıca bu akreditasyon kuruluşlarının kendi aralarında ikili anlaşmalar yapmış oldukları gözlenmiştir. Buna ek olarak bu akreditasyon kurumları The Quality Assurance System in the Netherlands (NVAO/Hollanda), Rusya (NAA), Polonya (PKA), WUS/AUSTRIA, Hindistan (NAAC) gibi çeşitli ülkelerle de iş birliği yapmaktadırlar. CEENQA üyesi akreditasyon kuruluşlarından doktora programına yönelik akreditasyon faaliyeti gerçekleştiren ANQA, HAKA, ZEVA ve IQAA kurumlarının web sayfalarında projeler, ECAQA’da uluslararası projeler adlı bir bölüm yer almaktadır. Bu bölümlerde kalite kuruluşları ulusal ve uluslararası iş birlikleri ile gerçekleştirdikleri ve gerçekleştirmekte oldukları projeler, başlama ve bitiş tarihleri, projelerin amaçları, hangi kurum, kuruluş ya da ülkeler ile birlikte yaptıkları vb. bilgileri ayrıntılı bir şekilde açıklamışlardır. Bu durum bu kuruluşların akreditasyonun önemli konularından olan paydaşlar ile iş birliği ve sürekli gelişimin ulusal ve uluslararası boyutta sürdürülmesi açısından önemlidir (Elçiçeği ve Öztürk, 2022).

Lisansüstü eğitim ise yükseköğretim kurumlarında uluslararasılaşma faaliyetlerinde önemli bir misyona sahiptir. Enstitüler tarafından koordine edilen lisansüstü eğitim, yüksek lisans ve doktora programlarını kapsamaktadır. Yükseköğretimde özellikle lisansüstü eğitimde, eğitimin niteliğini artırmak ve kalite güvencesini sağlamak amacıyla bağımsız akreditasyon kuruluşları faaliyete geçmiştir.

Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında lisansüstü programlara yönelik akreditasyon faaliyetleri henüz yapılmamaktadır. Dünya genelinde gelişmiş ülkelerde uluslararasılaşma ve akreditasyon süreçlerine verilen önem her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle Türkiye’de bu alanda henüz bir çalışma yapılmamış olması ciddi bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatürdeki eksikliği gidermeyi hedefleyen bu çalışmada, Türkiye’de lisansüstü programların akreditasyon faaliyetlerine öncülük etmesi amacıyla “Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standart Alanı Lisansüstü Programları Akreditasyon Standart-Gösterge ve Kanutları” geliştirilmiştir. Çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Öğretim üyesi, araştırma görevlisi, öğretmen ve lisansüstü öğrencilerin değerlendirmelerine göre Türkiye’de öğretmen eğitimi lisansüstü programlarının akreditasyonunda kullanılacak Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanı alt standartları neler olmalıdır?
2. Öğretim üyesi, araştırma görevlisi, öğretmen ve lisansüstü öğrencilerin değerlendirmelerine göre Türkiye’de öğretmen eğitimi lisansüstü programlarının akreditasyonunda kullanılacak Uluslararasılaşma ve İş Birliği standartlar alanının göstergeleri neler olmalıdır?
3. Öğretim üyesi, araştırma görevlisi, öğretmen ve lisansüstü öğrencilerin değerlendirmelerine göre Türkiye’de öğretmen eğitimi lisansüstü programlarının akreditasyonunda kullanılacak Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanının kanıtları neler almalıdır?

2. Yöntem

2.1.Desen

Çalışmada hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nitel araştırma, sosyal yaşam ve insan sorunlarıyla ilgili problemlerin kendine özgü yöntemlerle yorumlanmasını sağlar (Creswell, 1998). Nitel araştırmada genellikle tümevarımsal bir yaklaşım benimsenir; gözlem, görüşme ve belgeler veri toplama araçları olarak kullanılır ve araştırma konusuyla ilgili kavramları, anlamları ve ilişkileri yorumlamayı amaçlar (Merriam, 1998). Genellikle çevre, süreçler ve algılara ilişkin üç tür veri toplanır. Diğer yandan, nicel araştırma, olgu veya olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir, genellenebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde sunan bir çalışma türüdür. Bu araştırma yöntemi, gerçekliği yapılandırır ve sonuçlara ilişkin tahminlerde bulunmayı sağlar. Araştırmacı, olaylara ve olgulara nesnel bir şekilde yaklaşır.

Bu araştırma, doküman analizi ve Delphi tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Doküman analizi, nitel veri toplama tekniklerinden biridir. Nicel bir veri toplama aracı olarak 5 dereceli Likert ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışmada, 12 ülkeden 23 akreditasyon kuruluşunun akreditasyon süreçleriyle ilgili belgeler Türkçeye çevrilmiş ve nitel bir araştırma tasarımı çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda Türkiye’de lisansüstü akreditasyon faaliyetlerinin başlatılabilmesi için lisansüstü programlara yönelik standartlar, göstergeler ve kanıtlar geliştirilmiştir. Hazırlanan standartlar, Delphi tekniği kullanılarak 47 uzmana sunulmuş ve ilk Delphi turu, doğrulama ve ikinci Delphi turu sonucunda standartlar üzerinde fikir birliği sağlanmıştır. Son olarak, standartlara

ilişkin göstergeler ve kanıtlar hazırlanmış ve yedi uzman tarafından onaylanmıştır.

2.2.Çalışma Grubu

Araştırma katılımcılarının seçiminde tesadüfi olmayan örnekleme türlerinden biri olan amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme türünde araştırmacı, araştırmanın amaçları doğrultusunda katılımcıları seçer (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2005). Araştırmanın katılımcılarını Eğitim Yüksekokullarında akademisyen olarak görev yapan öğretim üyeleri, Türkiye’deki lisans öğretmen yetiştirme programlarını akredite eden Öğretmen Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği’nin (EPDAD) akreditasyon değerlendiricileri, doktora derecesine devam eden öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmen eğitimi programları ve lisansüstü öğrenciler. 47 katılımcının 18’i kadın, 29’u erkek. Katılımcıların cinsiyetleri ve çalışma pozisyonları Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1.

Katılımcıların Cinsiyetleri

Katılımcılar	Kadın	Erkek
Akademisyen	6	13
Araştırma görevlisi	1	5
Öğretmen	4	8
Lisansüstü öğrenci	7	3

Araştırmanın I. Delphi turunda, 19 öğretim üyesi, lisansüstü öğretmen yetiştirme programlarında öğrenim gören 12 öğretmen, 6 araştırma görevlisi ve 10 yüksek lisans öğrencisi olmak üzere toplam 47 araştırma katılımcısı çalışmaya katılmıştır. Delphi onay turuna 16 öğretim üyesi, 10 öğretmen, 5 araştırma görevlisi ve 8 yüksek lisans öğrencisi olmak üzere toplam 38 araştırma katılımcısı katıldı. Araştırmaya 15 öğretim üyesi, 8 doktora öğrencisi öğretmen olmak üzere toplam 33 katılımcı katılmıştır. Öğretmen yetiştirme programlarından lisans, 4 araştırma görevlisi ve 7 yüksek lisans öğrencisi, II. Delphi turu 47 katılımcıdan 16 katılımcının idari görevi bulunmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu eğitim ve iş amaçlı olarak yurt dışına çıkmıştır. Toplam 10 katılımcının (7 öğretim üyesi, 2 öğretmen ve 1 yüksek lisans öğrencisi) yurt dışı deneyimi bulunmaktadır. Katılımcının yurt dışı deneyimine ilişkin bilgiler Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2.

Delphi Turlarına Katılan Katılımcıların Yurt Dışı Deneyimlerine Göre Dağılımı

No	Cinsiyet	Unvan	Ülke	Amacı	Süresi
1	E	Prof. Dr.	ABD	Eğitim / Yüksek Lisans ve Doktora	7 yıl
2	E	Prof. Dr.	Kolombiya ABD	Eğitim / Yüksek Lisans Eğitim / Doktora	4 yıl 1 yıl
3	K	Prof. Dr.	Kosova	Eğitim / Doçent olarak gitmiş	1 yıl
4	E	Prof. Dr.	İngiltere	Eğitim	1 yıl
5	E	Prof. Dr.	İngiltere	Eğitim	1 yıl
6	E	Doç. Dr.	ABD	Eğitim / Dr. Öğr. Üyesi olarak gitmiş	1 yıl
7	E	Doç. Dr.	ABD	Eğitim	1 yıl
8	E	Öğretmen	Fransa	İş / Eğitim	2 yıl
9	E	Öğretmen	Bosna Hersek - Karadağ - Sırbistan - Makedonya - Romanya	Kültürel Gezi	1 hafta
10	K	Öğrenci	İspanya	ERASMUS değişim programları	6 ay

Not. E: Erkek, K: Kadın

2.3.İşlem

Bu çalışmada, literatürde yer alan 23 akreditasyon kurumunun ve ilgili belgelerin doküman analizi yöntemiyle incelenmesinin ardından, Türkiye’de lisansüstü öğretmen eğitimi programlarının akreditasyon süreçlerinde kullanılmak üzere standartlar, göstergeler ve kanıtlar hazırlanmıştır. Türkiye’de ve dünyada faaliyet gösteren mevcut akreditasyon kurumları Tablo 3’te sunulmuştur. Geliştirilen standartlar, Delphi tekniğiyle akreditasyon süreçlerine katılan uzmanlara ve katılımcılara gönderilmiş, geri bildirimler alınmış ve standartlar bu geri bildirimlere dayanarak son şekline kavuşturulmuştur. Çalışmada toplamda üç tur gerçekleştirilmiştir: 1. Delphi turu, onaylama turu ve 2. Delphi turu. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standardı, 8 standart alanından biridir. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standardı, 2. Delphi turuyla katılımcılara gönderilmiş ve bu konuda fikir birliği sağlanmıştır.

Delphi turları sonucunda, çalışmaya katılan uzmanlar arasında fikir birliği sağlanmıştır. Standartlara uygun olarak geliştirilen göstergeler ve kanıtlar, akreditasyon süreçlerinde aktif rol alan 7 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Araştırma katılımcılarından elde edilen geri bildirimler doğrultusunda göstergeler ve kanıtlar son hâline getirilmiştir.

2.3.1.Etik bildirim

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerin hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Araştırma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 26 Şubat 2021 tarih ve 2021-2-79 sayılı onayı ile gerçekleştirilmiştir.

2.4.Veri Toplama Araçları

2.4.1.Doküman incelemesi tekniği ve Delphi tekniği

Bu çalışmanın yürütülmesinde doküman incelemesi ve Delphi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi tekniği, hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren ilgili yazılı materyallerin analizinin yapılmasıdır. Bu teknik, dokümanlara ulaşılması, dokümanların orijinalliğinin kontrol edilmesi, dokümanlardan örneklem seçilmesi, analiz biriminin saptanması, kategorilerin geliştirilmesi, sayısallaştırma ve verilerin kullanılması aşamalarından oluşmaktadır (Creswell, 1998). Delphi tekniği, belli bir konu hakkında uzlaşma sağlanmasında birtakım yararların olduğu alanlarda ve ortak bir zeminde uzlaşan bireylerin öznel değerlendirmelerinden yararlanılarak problemlerin çözümü ve henüz ortaya çıkmamış olayları incelemek amacıyla kullanılmaktadır. Bu teknik, uzmanları bir araya getirerek zaman ve kaynak sınırlılıklarını ortadan kaldırmak amacıyla da kullanılmaktadır (Vernon, 2009).

Tablo 3.*Doküman İncelemesi Yapılan Akreditasyon Kuruluşları*

Kurum Adı	Ülke
New England Commission of Higher Education (NECHE)	ABD
Accreditation Certification and Quality Assurance Institute (ACQUIN)	Almanya
Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA)	Almanya
Central Evaluation and Accreditation Agency (ZEVA)	Almanya
Saksonya	Almanya
The Center for Professional Public Accreditation of Study Programs and Carrier Development-Agency of Employers and Students in the sphere of Agriculture (ARSA)	Rusya
Estonian Quality Agency for Higher and Vocational Education (EKKA)	Estonya
Quality Agency for Higher Education (AIKA)	Letonya
Hungarian Accreditation Committee (HAC)	Macaristan
Independent Agency for Quality Assurance in Education (IQAA)	Kazakistan
The Eurasian Centre for Accreditation and Quality Assurance in Higher Education and Health care (ECAQA)	Kazakistan
Romanian Agency for Quality Assurance in Higher Education (ARACIS)	Romanya
Medical Education Programs Evaluation and Accreditation Association (TEPDAD)	Türkiye
The Association for Evaluation and Accreditation of Programs in Faculties of Science, Arts, Arts and Science, Letter and History-Geography (FEDEK)	Türkiye
İletişim Araştırmaları Derneği (İLAD)	Türkiye
Association for Evaluation and Accreditation of Nursing Education Programs (HEPDAK)	Türkiye
Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD)	Türkiye
Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK)	Türkiye
Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK)	Türkiye
Higher Education Planning, Evaluation, Accreditation and Coordination Council (YÖDAK)	Kuzey Kıbrıs
Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance (HEA)	Bosna-Hersek
Higher Education Accreditation Agency of Republika Srpska (HEAARS)	Bosna-Hersek
National Center for Professional Education Quality Assurance, Foundation (ANQA)	Ermenistan

Tablo 3'te görüleceği üzere, 13 ülkeden 23 akreditasyon kuruluşunun tüzükleri, yönetmelikleri, standartları, lisans ve lisansüstü standartları, yönetim yapıları, uygulama süreçlerine yönelik belgeleri incelenmiştir. ABD, Almanya,

Türkiye, Kazakistan, Kuzey Kıbrıs, Bosna-Hersek, Rusya, Romanya, Estonya, Letonya, Ermenistan ve Macaristan akreditasyon kuruluşunun belgeleri karşılaştırmalı ele alınmıştır.

2.5. Veri Analizi

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz tekniğinde çalışma öncesinde araştırmacı tarafından oluşturulan çerçeve doğrultusunda elde edilen veriler sistematik bir şekilde betimlenir ve yorumlanır. Bu analiz tekniğinin amacı, ulaşılan verileri yorumlayarak sistemli bir şekilde okuyucuya sunmaktır. Delphi tekniği ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise istatistiksel analiz kullanılmıştır. Delphi çalışmasında, iç tutarlılığı tespit etmek için Cronbach's Alpha katsayısı, katılımcı cevapları arasındaki tutarlılığı belirlemek için Değerlendiriciler Arası Korelasyon Katsayısı hesaplanır (von der Gracht, 2012). Cronbach Alpha değerleri 0.90 üzerinde olduğunda güvenilirliğin mükemmel olduğunu gösterir (Tavakol ve Dennick, 2011). Çalışmada, I ve II. Delphi turlarının güvenilirlik analizinde, iç tutarlılığı belirlemek için ise Cronbach's Alpha katsayısı ve Grup İçi Korelasyon Katsayısına bağlı olarak Değerlendiriciler Arası Güvenirlik Katsayısı hesaplanmıştır. I. Delphi Turu Cronbach's Alpha katsayısı 0.93, Grup İçi Korelasyon katsayısı 0.92, II. Delphi Turu Cronbach's Alpha katsayısı 0.99, Grup İçi Korelasyon katsayısı 0.99 olarak tespit edilmiştir. I ve II. Delphi turlarında katılımcılardan elde edilen verilere ilişkin güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

I ve II. Delphi Turları Güvenirlik Analizi Sonuçları

Turlar	Cronbach's Alpha	Grup İçi Korelasyon
I. Delphi Turu	0.93	0.92
II. Delphi Turu	0.99	0.99

Elde edilen Cronbach Alpha değerleri 0.90 üzerinde ise mükemmel güvenilirliği göstermektedir (Tavakol ve Dennick, 2011). Tablo 5'te hem birinci hem de ikinci turda elde edilen Cronbach Alpha değerleri 0.90 değerinin üzerinde olduğu için güvenilirlik düzeyi mükemmel olarak elde edilmiştir.

3. Bulgular

Doküman incelemesi sonucu oluşturulan standartlar, Delphi tekniği ile akademisyen, araştırma görevlisi, öğretmen ve lisansüstü öğrencilerin incelemesine sunulmuş ve onlardan alınan geri bildirimlerin analizi sonucu standart, gösterge ve kanıtlar geliştirilmiştir. Bu kısımda öğretmen eğitimi programlarında kullanılmak üzere 'Uluslararasılaşma ve İş Birliği' standart alanı kapsamında hazırlanan alt standart, gösterge ve kanıtlar sunulmuştur. Bu standart alanı bu çalışmada geliştirilmiş olup, Türkiye'deki akreditasyon kuruluşlarının herhangi birinin standart alanı içerisinde yer almamaktadır.

3.1. Uluslararası ve İş Birliği Standardı için Alt Standartlar

Çalışmada, 'Uluslararasılaşma ve İş Birliği' standart alanına ilişkin I. Delphi turunda 9 alt standart hazırlanmıştır. Alt standartlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

I. Delphi turunda katılımcılara gönderilen standart alanlarında yer alan alt standartların yüzde ve frekans değerleri Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde bu alanda yer alan alt standart maddelerinde kararsızım, katılmıyorum/kesinlikle katılmıyorum cevabının verildiği madde sayısının az olduğu gözlenmiştir.

Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanına ilişkin istatistiksel bulgular Tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7'de Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanında yer alan alt standartlara ilişkin çeyrek, medyan, çeyrek değer, çeyrekler arası genişlik, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Çeyrekler arası genişlik değerinin 1.2'nin altında olması uzmanlar arasında ilgili madde için görüş birliği olduğunu göstermektedir. Tabloda yer alan tüm maddelere ilişkin çeyrekler arası genişlik değerleri 1.2 değerinin altında olduğu için uzmanlar arasında görüş birliği olduğu sonucuna varılmıştır. Çeyrekler arası genişlik değeri 1 olan bazı standartlar uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda gösterge veya kanıtlara alınmıştır.

I. Delphi turunda katılımcılara gönderilen Öğretmenlik Eğitimi Lisansüstü Programları akreditasyon standartlarında katılımcı geri dönüşleri sonrasında standartlarda yapılan değişiklikler (düzeltme, çıkarma, ekleme, yer değiştirme, aynı kalması vb.) Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanında 4 alt standart aynı kalmış, 5 alt standartta ifade değişikliği yapılmıştır. Doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiş çalışmada öğretim elemanları adlı ikinci standart alanında 2.10. numarası ile yer alan alt standart Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanına alınmıştır. Bu standart alanında çıkarılması istenen bir alt standartta olmamıştır. 47 uzmanın uluslararasılaşma ve iş birliği standart alanında yer alan tüm alt standartlar için görüş birliği sağlanmıştır.

Tablo 5.*Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standart Alanı Alt Standartları*

Standart No	Standartlar
5.1.	Lisansüstü öğretim programlarının ulusal ve uluslararası akademisyenler arasında iş birliğini teşvik edecek bir yapıya sahip olması
5.2.	Lisansüstü öğretim programlarının uluslararası öğrenci hareketliliğine olanak tanıyan bir yapıda olması
5.3.	Fakülte/enstitü/bölümün ulusal ve uluslararası akademik eğitim politikalarını geliştirici çalışmaları desteklemesi
5.4.	Lisansüstü öğretim programlarının uluslararasılaşması için yeterli mali kaynaklara sahip olması
5.5.	Enstitüde, öğretim elemanları ve lisansüstü öğrenciler arasında uluslararasılaşma konusunda yeterli iş birliğinin olması
5.6.	Lisansüstü öğretim programlarının ulusal (YÖK lisansüstü programlarındaki yeri) /uluslararası eğitimdeki yeri ve lisansüstü mezunlarını küresel çapta istihdam edebilme durumu
5.7.	Lisansüstü öğrencilerin veya mezunların ulusal ve uluslararası bilimsel entegrasyonun mevcut olması
5.8.	Lisansüstü öğrencilerin ve öğretim elemanlarının uluslararası yeterliklere ulaşmış olması
5.9.	Lisansüstü programlarda görev yapan öğretim elemanlarının ulusal ve uluslararası düzeyde öğrencilerle birlikte TÜBİTAK vb. projeler gerçekleştirme düzeyi

Tablo 6.*I. Delphi Turunda Katılımcıların Standartlara Katılım Düzeyleri*

Standart No	Kesinlikle Katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle Katılmıyorum (1)
5.1.	37; %79	10; %21	0; %0	0; %0	0; %0
5.2.	37; %79	10; %21	0; %0	0; %0	0; %0
5.3.	39; %83	8; %17	0; %0	0; %0	0; %0
5.4.	34; %72	10; %21	2; %4	1; %2	0; %0
5.5.	35; %74	12; %26	0; %0	0; %0	0; %0
5.6.	27; %57	13; %28	5; %11	0; %0	2; %4
5.7.	26; %55	16; %34	3; %6	0; %0	2; %4
5.8.	38; %81	4; %9	3; %6	1; %2	1; %2
5.9.	39; %83	8; %17	0; %0	0; %0	0; %0

Tablo 7.*I. Delphi Turu Katılımcı Yanıtlarına İlişkin İstatistiksel Bulgular*

Standart No	Çeyrek	Medyan	Çeyrek değer	Çeyrekler arası genişlik	Ortalama	Standart Sapma
5.1.	5	5	5	0	4.78	0.41
5.2.	5	5	5	0	4.78	0.41
5.3.	5	5	5	0	4.83	0.38
5.4.	4	5	5	1	4.63	0.67
5.5.	4.5	5	5	0.5	4.74	0.44
5.6.	4	5	5	1	4.34	0.98
5.7.	4	5	5	1	4.36	0.94
5.8.	5	5	5	0	4.63	0.87
5.9.	5	5	5	0	4.83	0.38

Tablo 8.*I. Delphi Turu Sonucunda Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standart Alanında Değişiklik Yapılan Alt Standartlar*

Standart No	İfade Değişikliği	Aynı kalan	Çıkarılan	Eklenen
5.1.		X		
5.2.		X		
5.3.		X		
5.4.	X			
5.5.	X			
5.6.	X			
5.7.	X			
5.8.	X			
5.9.		X		
5.10.				X

I. Delphi turu sonucunda ifade değişikliği ile ekleme yapılan alt standartlar onay turuna gönderilmiştir. Onay turunda katılımcılardan herhangi bir değişiklik veya ekleme talebi gelmemiştir. II. Delphi turunda katılımcılara

10 alt standart gönderilmiştir. Alt standartlar 5.1.-5.10 arasında numaralandırılmıştır ve sonuçlar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9.

I. Delphi ve Onay Turları Sonrasında Revize Edilen ve II. Delphi Turunda Katılımcılara Gönderilen Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standart Alanına Ait Alt Standartlar

Alt Standart No	Standart
5.1.	Uluslararasılaşma ve İş Birliği: Uluslararasılaşma, kurumun araştırma stratejisi ve lisansüstü adaylarının bireysel ihtiyaçları ile uyumludur.
5.2.	Lisansüstü programlarının ulusal ve uluslararası akademisyenler arasında iş birliğini teşvik edecek bir yapıda olması
5.3.	Lisansüstü programlarının uluslararası öğrenci hareketliliğine olanak tanıyan bir yapıda olması
5.4.	Fakülte/enstitü/ana bilim dalının ulusal ve uluslararası lisansüstü eğitim politikalarını geliştirici çalışmaları desteklemesi
5.5.	Lisansüstü programlarının uluslararasılaşması için yeterli mali kaynaklara sahip olması (öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği (ERASMUS DEĞİŞİM PROGRAMLARI, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Uluslararası Kredi Hareketliliği (KA107) vb.))
5.6.	Lisansüstü programlarında öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında uluslararasılaşma konusunda yeterli iş birliğinin olması
5.7.	Lisansüstü programlarının ulusal ve uluslararası düzeyde lisansüstü mezunlarını küresel çapta istihdam edebilecek donanıma sahip olduğunu gösteren düzenlemelerin mevcut olması (Türkiye’de lisansüstü programlarından mezun olan bir adayın ya da akademisyenin uluslararası alanda iş bulabilme olanağı, farklı ülkelerde çalışabilecek kadar donanımlı olma durumu)
5.8.	Lisansüstü programlarındaki öğrencilerin veya mezunların ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmalara ve projelere katılması -entegrasyonun mevcut olması (uluslararası kongrelere katılım, farklı ülkelerden öğrencilerle ağ kurabilme ve birlikte çalışabilme yeteneği vs.) Lisansüstü programlarındaki öğrencilerin ve öğretim üyelerinin Teacher Education Accreditation Council-National Council for Accreditation of Teacher Education (TEAC-NCATE) tarafından belirlenmiş olan uluslararası öğretmenlik mesleği yeterliklerine ulaşmış olması
5.9.	Lisansüstü programlarında görev yapan öğretim üyelerinin ulusal ve uluslararası düzeyde öğrencilerle birlikte projeler gerçekleştirmesi
5.10.	Lisansüstü programlarının kalitesine olumlu katkı yapacağı düşünülen yerli/yabancı öğretim üyelerinin belirli zaman aralıklarında enstitünün lisansüstü programlarda görevlendirilmesine imkân sağlanması

II. Delphi Turu Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanına ait alt standartların yüzde ve frekans değerleri Tablo 10’da gösterilmektedir.

Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanına ilişkin istatistiksel bulgular Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11’de Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanında yer alan alt standartlara ilişkin çeyrek, medyan, çeyrek değer, çeyrekler arası genişlik, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Çeyrekler arası genişlik değerinin 1.2’nin altında olması uzmanlar arasında ilgili madde için görüş birliği olduğunu göstermektedir. Tablo 11’de yer alan tüm maddelere ilişkin çeyrekler arası genişlik değerleri 1.2 değerinin altında olduğu için uzmanlar arasında görüş birliği olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 10.*II. Delphi Turunda Katılımcıların Standartlara Katılım Düzeyleri*

Standart No	Kesinlikle Katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle Katılmıyorum (1)
5.1.	37; %97	1; %3	0; %0	0; %0	0; %0
5.2.	31; %82	6; %16	1; %3	0; %0	0; %0
5.3.	36; %95	2; %5	0; %0	0; %0	0; %0
5.4.	38; %100	0; %0	0; %0	0; %0	0; %0
5.5.	36; %95	1; %3	0; %0	1; %3	0; %0
5.6.	37; %97	1; %3	0; %0	0; %0	0; %0
5.7.	37; %97	1; %3	0; %0	0; %0	0; %0
5.8.	31; %82	7; %18	0; %0	0; %0	0; %0
5.9.	29; %76	9; %24	0; %0	0; %0	0; %0
5.10.	37; %97	1; %3	0; %0	0; %0	0; %0

Tablo 11.*II. Delphi Turu Katılımcı Yanıtlarına İlişkin İstatistiksel Bulgular*

Standart No	Çeyrek	Medyan	Çeyrek değer	Çeyrekler arası genişlik	Ortalama	Standart Sapma
5.1.	5	5	5	0	4.97	0.16
5.2.	5	5	5	0	4.78	0.47
5.3.	5	5	5	0	4.94	0.22
5.4.	5	5	5	0	5	0
5.5.	5	5	5	0	4.89	0.50
5.6.	5	5	5	0	4.97	0.16
5.7.	5	5	5	0	4.97	0.16
5.8.	5	5	5	0	4.81	0.39
5.9.	5	5	5	0	4.76	0.43
5.10.	5	5	5	0	4.97	0.16

3.2.Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standardının Alt Standartları için Hazırlanan Göstergeler

Uluslararasılaşma ve İş Birliği standardının 10 alt standardına yönelik 15 gösterge hazırlanmıştır. Bu göstergeler Tablo 12’de sunulmuştur.

Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanının 10 alt standardı için toplam 15 gösterge hazırlanmıştır. 5.3., 5.4. ve 5.10. numaralı alt standartların her biri için 1 gösterge;

5.5., 5.6., 5.8., 5.9. numaralı alt standartların her biri için 2 gösterge, 5.1-2. numaralı alt standart için 3 gösterge hazırlanmıştır. 5.1. ve 5.2. no’lu alt standartların göstergeleri amaçları benzer olması açısından (üniversite ve enstitünün uluslararası faaliyetleri teşvik etmesi, iş birliği vb.) gösterge tekrarına düşülmemesi için ortak hazırlanmıştır. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standardının alt standartlarına ilişkin hazırlanan göstergelerin dağılımları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 12.

Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standardının Alt Standartlarına İlişkin Göstergeler

Gösterge No	Gösterge
5.1-2.2.1.	Üniversite ve enstitünün ERASMUS değişim programları/FARABI/TÜBİTAK/KA107 vb. koordinatörleri, öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında ulusal ve uluslararası iş birliğinin varlığı
5.1-2.2.2.	Üniversite ve enstitünün ERASMUS değişim programları/FARABI/TÜBİTAK/KA107 vb. koordinatörlerinin ulusal ve uluslararası öğrenci hareketliliği konusunda yönetsel düzenlemeleri gerçekleştirmiş olmaları
5.1-2.2.3.	Anlaşılabilir kurumlarla gerçekleştirilecek değişim programlarına katılacak öğretim üyeleri ve öğrenciler için uygun ortamın sağlanması
5.3.2.1.	İdari birimler ile öğretim üyelerinin ulusal ve uluslararası eğitim politikalarını geliştirici çalışmalar yürütmesi
5.4.2.1.	Lisansüstü programlarının uluslararasılaşması ve öğrenci-öğretim üyesi hareketliliğini teşvik edilmesi için gerekli mali bütçenin ayrılmış olması
5.5.2.1.	Lisansüstü programlarında görevli öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında uluslararasılaşma konusunda yeterli iş birliğinin sağlanması amacıyla dönem başı ve dönem arasında her iki gruba bilgilendirici eğitimler/seminerler verilmesi
5.5.2.2.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyeleri ve öğrencilerinin uluslararasılaşmaya yönelik yapılacak iş birliği kapsamındaki etkinliklere ilişkin ilke ve yöntemlerin farkında olması ve iş birliği içinde çalışması
5.6.2.1.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyeleri ve programlardan mezun olacak öğrencilerin uluslararası/küresel dünyada iş bulabilecek donanıma sahip olması
5.6.2.2.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyeleri ve programlardan mezun olacak öğrencilerin uluslararası/küresel dünyada iş imkânına sahip olabileceği derecesi/yüzdesi
5.7.2.1.	Lisansüstü programlarındaki öğrencilerin veya mezunların ulusal ve uluslararası bilimsel entegrasyonu sağlamak amacıyla bilgilendirici eğitimler/seminerler verilmesi
5.8.2.1.	Lisansüstü programlarındaki öğrencilerin ders dönemi ve tez döneminde yaptıkları bilimsel faaliyetler sonucunda yükseköğretim kurumlarında akademisyen olabilecek yeterliğe ulaşmaları
5.8.2.2.	Lisansüstü programlarındaki öğrencilerin öğretmenlik mesleği yeterlikleri ile birlikte akademik ve mesleki yeterliklere ulaşmış olmaları
5.9.2.1.	Lisansüstü programlarında görevli öğretim üyelerinin ve öğrencilerin proje eğitimi almaları
5.9.2.2.	Lisansüstü programlarında görevli öğretim üyelerinin ulusal ve uluslararası düzeyde meslektaşları veya öğrencileriyle birlikte projeler gerçekleştirmeleri ve yürütülen bu projelerin bölümün web sayfasında yer alması
5.10.2.1.	Lisansüstü programların kalitesine olumlu katkı yapacağı düşünülen yerli/yabancı öğretim üyelerinin periyodik olarak enstitünün lisansüstü programlara davet edilmesi ve programda görevlendirilmesi

Tablo 13.*Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standardının Alt Standartlarına İlişkin Gösterge Sayıları*

Gösterge Sayısı	Alt Standart No	Alt Gösterge No	Toplam
1 göstergesi olan alt standartlar	5.3., 5.4., 5.7., 5.10.	5.3.2.1. 5.4.2.1. 5.7.2.1. 5.10.2.1.	4
2 göstergesi olan alt standartlar	5.5., 5.6., 5.8., 5.9.	5.5.2.1., 5.5.2.2. 5.6.2.1., 5.6.2.2. 5.8.2.1., 5.8.2.2. 5.9.2.1., 5.9.2.2.	4
3 göstergesi olan alt standartlar	5.1., 5.2. (ortak)	5.1-2.1.,..., 5.1-2.3.	1

3.3.Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standardının Alt Standartları İçin Hazırlanan Kanıtlar

Bir program veya kurumun akreditasyon süreci kapsamında asgari standartları karşıladığının en önemli göstergesi kanıtlardır. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanının 10 alt standardına ilişkin toplam 51 kanıt hazırlanmıştır. Hazırlanan kanıtlar Tablo 14'te gösterilmiştir.

Uluslararasılaşma ve İş Birliği standardının alt standartlarının göstergelerine bağlı olarak hazırlanan kanıt sayıları Tablo 15'te gösterilmiştir.

Uluslararasılaşma ve İş Birliği standardının 10 alt standardı için toplam 51 kanıt hazırlanmıştır. İki kanıt ile en az kanıtı olan iki alt standart 5.5., 5.6. iken 12 kanıtla en fazla kanıtı bulunan alt standart 5.4.'tür. Birinci ve ikinci standart alanlarının kanıtları kanıt tekrarına düşmemek için ortak hazırlanmıştır. 5.1-2.3.1. şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 14.*Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standart Alanı Kanıtları*

Kanıt Numarası	Kanıt
5.1-2.3.1.	Lisansüstü programlarının bağlı olduğu üniversite ve enstitünün ERASMUS /FARABI/TÜBİTAK/KA107 gibi değişim programları ile ulusal ve uluslararası akademisyenler arasında iş birliğini teşvik eden prosedür ve mekanizmalara sahip olduğunu gösteren belgeler (Uluslararası kurum ve kuruluşlarla yazışmalar, ikili anlaşmalar vb.)
5.1-2.3.2.	Lisansüstü programlarının bağlı olduğu üniversite ve enstitünün ERASMUS /FARABI/TÜBİTAK/KA107 gibi değişim programları ile ulusal ve uluslararası öğrenci hareketliliğine olanak sağladığını gösteren belgeler (İkili anlaşmalar, protokoller vb.)
5.1-2.3.3.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyelerinin ve öğrencilerinin ulusal ve uluslararası değişim programlarına etkin bir şekilde katılmalarını sağlayacak mekanizmaların varlığına ilişkin belgeler
5.1-2.3.4.	Son 5 yılda değişim programlarından yararlanan lisansüstü programlardaki öğretim üyesi ve öğrenci sayısı
5.1-2.3.5.	Lisansüstü programlarda son 5 yılda gerçekleşen öğretim üyesi ve öğrenci hareketliliğinin yaşandığı ülkelerin/üniversitelerin listesi
5.1-2.3.6.	Lisansüstü programlarına değişim programları aracılığıyla gelen öğrencilerin ve öğretim üyelerinin hangi ülke ve yükseköğretim kurumlarından geldiğini gösteren belgeler

-
- 5.1-2.3.7. Lisansüstü programlarındaki anlaşmalı kurumlarla gerçekleştirilecek değişim programlarına katılacak öğretim üyeleri ve öğrencilere sağlanan desteklerin içeriğine ilişkin belgeler
- 5.1-2.3.8. Lisansüstü programlarında uluslararası öğretim üyesi ve öğrenci hareketliliğini teşvik etmek için gerçekleştirilen danışmanlık, hizmet-içi eğitim, seminer ve konferansları gösteren liste
- 5.1-2.3.9. Lisansüstü programlarının bağlı olduğu enstitünün ERASMUS değişim programları/FARABİ/TÜBİTAK/KA107 vb. koordinatörleri ile görüşmeler
- 5.1-2.3.10. Lisansüstü programlarda görev yapan öğretim üyeleri ve öğrenciler ile görüşmeler
- 5.3.3.1. Fakülte/enstitü/ana bilim dalının ulusal ve uluslararası lisansüstü eğitim politikalarını geliştirici çalışmalarını desteklediğine dair belgeler
- 5.3.3.2. Ulusal, bölgesel ve uluslararası araştırma ve proje listeleri
- 5.3.3.3. Lisansüstü programlarda gerçekleştirilen eğitimdeki son değişiklikleri gösteren yıllık raporlar ve diğer dokümanlar
- 5.3.3.4. Fakülte/enstitü/ana bilim dalında uluslararası kongre, eğitim, çalıştay ve seminerlere katılan öğretim üyelerinin isimlerini gösteren liste
- 5.3.3.5. Fakülte/enstitü/ana bilim dalında uluslararası kongrelere katılan öğretim üyelerinin gittikleri kongre/eğitim/çalıştay/seminer vb. bilimsel etkinliklerin adı, içeriği ve hangi ülkede gerçekleştiğine ilişkin etkinlik listesi
- 5.3.3.6. Uluslararası etkinliklere katılan öğretim üyelerine üniversite, enstitü veya ana bilim dalı tarafından sağlanan desteklerin içeriğini gösteren belgeler (Yol-konaklama masrafı vb.)
- 5.3.3.7. Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyeleri ile görüşmeler
- 5.3.3.8. Lisansüstü programlarının bağlı olduğu enstitü ve ana bilim dalı yönetimiyle ilgili görüşmeler
- 5.3.3.9. Rektörlük birimleri ile görüşmeler
- 5.4.3.1. Lisansüstü programlarının uluslararasılaşmasını sağlamak için yeterli mali kaynakların ayrıldığını gösteren bütçe ayrılması
- 5.4.3.2. Lisansüstü programları ERASMUS değişim programları, TÜBİTAK, KA107, BABKO vb. değişim programları ve proje destek oranları
- 5.4.3.3. Lisansüstü programları ERASMUS değişim programları, TÜBİTAK, KA107, BABKO vb. herhangi bir değişim programı ve projeden yararlanan öğretim üyelerinin sayısı
- 5.4.3.4. Lisansüstü programları ERASMUS değişim programları, TÜBİTAK, KA107, BABKO vb. herhangi bir değişim programı ve projede görev alan öğrenci sayısı
- 5.4.3.5. Lisansüstü programlarda yurt dışı öğrenci/öğretim üyesi hareketliliğinde öğretim üyeleri ve öğrencilerine araştırma projeleri için ne kadar destek verileceğini gösteren belgeler
- 5.4.3.6. Dönem başında enstitü, fakülte, ana bilim dalı veya rektörlük tarafından lisansüstü programlarındaki öğretim üyelerine ve öğrencilerine yurt dışı öğrenci-öğretim üyesi hareketliliği ve araştırma projesi desteği konusunda bilgilendirici eğitim veya seminer verildiğini gösteren belgeler (Resmî yazı, seminer/eğitim fotoğraf görselleri vb.)
- 5.4.3.7. Lisansüstü programlarının bağlı olduğu üniversite/enstitünün döner sermaye, şirket veya diğer aracı düzenlemelere ilişkin belgeler
- 5.4.3.8. Lisansüstü programlarının bağlı olduğu enstitünün gelir kaynaklarını ve sağlanan gelirleri gösteren dokümanlar
- 5.4.3.9. Lisansüstü programlarının bağlı olduğu enstitü gelirlerinin dağılımını ve kullanımını gösteren dokümanlar
-

5.4.3.10.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim elemanları ve öğrencilerle görüşmeler
5.4.3.11.	Lisansüstü programlarının bağlı olduğu enstitü, ana bilim dalı ve proje koordinasyon birimleri ile görüşmeler
5.4.3.12.	Rektörlük birimleri ile görüşmeler
5.5.3.1.	Lisansüstü programlarındaki öğretim üyeleri ve öğrencilerin uluslararasılaşmaya yönelik yapılan iş birliği etkinliklerine katılım oranı
5.5.3.2.	Lisansüstü programlarındaki öğretim üyeleri ve öğrencileri tarafından uluslararasılaşmaya yönelik yapılan etkinlikler listesi
5.6.2.1.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyelerinin ve mezun olan öğrencilerin uluslararası/küresel dünyada iş bulabilecek donanımına sahip olma düzeyleri (Alanına ilişkin uluslararası standartları karşılama düzeyi: alan bilgisi, pedagojik bilgisi, akademik bilgisi (uluslararası yayın yapabilme potansiyeli), yabancı dil bilgisi, iletişim bilgisi, ağ kurabilme becerisi vb.)
5.6.3.2.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyelerinin ve mezun olan öğrencilerin uluslararası/küresel dünya da iş imkânına sahip olabileme dereceleri/yüzdeleri
5.7.3.1.	Lisansüstü programlarındaki öğrencilerin veya mezunların ulusal ve uluslararası bilimsel entegrasyonu için öğrencilere bilgilendirici eğitimler/seminerler verildiğine dair belgeler (Resmî yazı, fotoğraflar, çağrılı konuşmacılar listesi vb.)
5.7.3.2.	Lisansüstü programlardaki öğrencilerin katıldıkları uluslararası kongre veya etkinlik listesi
5.7.3.3.	Lisansüstü program öğrencilerinin uluslararası paydaşlarla ortak çalışmalar yürüttüğüne ilişkin belgeler (Fotoğraflar, farklı ülke ve öğrencileri ile bir araya gelerek alınan eğitimler, yapılan etkinlikler, ortaya çıkan ürünler, görseller)
5.7.3.4.	Lisansüstü program öğrencilerinin alanlarındaki diğer lisansüstü öğrencilerle ortak ağ kurabilme veya mevcut olan öğrenci topluluklarına katılım oranları
5.7.3.5.	Lisansüstü program öğrencilerinin veya mezunlarının ulusal ve uluslararası bilimsel entegrasyonunun mevcut olduğunu gösteren dokümanların bulunması
5.8.3.1.	Lisansüstü program öğrencilerinin ve öğretim üyelerinin TEAC-NCATE tarafından belirlenmiş olan uluslararası öğretmenlik mesleği yeterliklerini karşılama düzeyini gösteren performans ölçekleri
5.8.3.2.	Lisansüstü program öğrencilerinin ders dönemi, tez dönemi ve sonrası akademik hayatta yaptıkları bilimsel faaliyetler sonucunda yükseköğretim kurumlarında akademisyen olarak görev yapacak yeterliğe ulaştıklarını gösteren öğretim üyeleri ve danışman gözlem ve değerlendirme raporları
5.8.3.3.	Lisansüstü program öğrencilerinin öğretmenlik mesleği yeterlikleri ile birlikte akademik ve mesleki yeterliliklere ulaşmış olduklarını gösteren belgeler (Bütünleşik çalışmalar/projeler yürütme ve bunda başarılı olma durumları vb.)
5.9.3.1.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyelerinin ve öğrencilerinin proje eğitimi aldıklarına dair sertifikalar vb. belgeler
5.9.3.2.	Lisansüstü programlarda tamamlanmış veya yürütülmekte olan uluslararası projeleri ve araştırmaları gösteren liste
5.9.3.3.	Lisansüstü programlarda tamamlanmış veya yürütülmekte olan ulusal projeleri ve araştırmaları gösteren liste
5.9.3.4.	Lisansüstü programlarda görevli öğretim üyelerinin ulusal ve uluslararası düzeyde öğrencilerle birlikte gerçekleştirdikleri veya yürütücüsü oldukları projelerin ilgili bölümün web sayfasında yer aldığına dair belgeler
5.9.3.5.	Lisansüstü programlarda görev yapan öğretim üyeleri ve öğrencilerle görüşmeler

5.10.3.1.	Lisansüstü programlarının kalitesine olumlu katkı yapacağı düşünülen yerli/yabancı öğretim üyelerinin belirli zaman aralıklarında enstitünün lisansüstü programlarında görevlendirilmesine imkân tanyan düzenlemeleri gösteren belgeler (Yönetmelik, davet mektupları vb.)
5.10.3.2.	Lisansüstü programlarının kalitesine olumlu katkı yapacağı düşünülen yerli/yabancı öğretim üyelerinin periyodik olarak enstitünün lisansüstü programlarında görevlendirildiğini gösteren öğretim üyesi listesi
5.9.3.3.	Lisansüstü programlarında görevlendirilen yerli/yabancı öğretim üyelerinin hangi ülke ve yükseköğretim kurumlarından geldiklerini gösteren belgeler

Tablo 15.

Uluslararasılaşma ve İş Birliği Standardının Alt Standartlarına İlişkin Kanıt Sayıları

Kanıt Sayısı	Alt Standart No	Toplam
2 kanıtı olan alt standartlar	5.5., 5.6.	2
3 kanıtı olan alt standartlar	5.8., 5.10.	2
5 kanıtı olan alt standartlar	5.7., 5.9.	2
9 kanıtı olan alt standartlar	5.3.	1
10 kanıtı olan alt standartlar	5.1-2. (iki standardın kanıtları ortak)	1
12 kanıtı olan alt standartlar	5.4.	1

4. Tartışma

Türkiye’de öğretmenlik eğitim programları başta olmak üzere Tıp, Veterinerlik, Sağlık, İlahiyat, Fen Edebiyat vb. hiçbir alanda lisansüstü programların akreditasyon faaliyeti gerçekleştirilmemektedir. Lisans programları akreditasyon faaliyeti yürüten Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD); Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Öğretim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (FEDEK); Medical Education Programs Evaluation and Accreditation Association (TEPDAD); Association for Evaluation and Accreditation of Nursing Education Programs (HEPDAK); Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK); Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK) vb. hiçbir akreditasyon kurumunda ise “Uluslararasılaşma ve İş Birliği” standart alanı mevcut değildir. Bu çalışmadaki standartlar, yurtdışında aktif faaliyet gösteren akreditasyon ajanslarının standartları incelendikten sonra geliştirilmiş, Delphi tekniği ile akademisyen, araştırma görevlisi, öğretmen ve lisansüstü öğrencilerinin değerlendirmelerine sunulmuş ve onlardan gelen dönütlere göre standartlara son şekli verilmiştir. Çalışma sonucunda, ‘Uluslararasılaşma ve İş Birliği’ standardı için 10 alt

standart, 15 gösterge ve 51 kanıt hazırlanmıştır. Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA/Almanya), Estonian Quality Agency for Higher and Vocational Education (HAKA eski adı EKKA/Estonya), National Center for Professional Education Quality Assurance, Foundation (ANQA/Ermenistan), Hungarian Accreditation Committee (HAC/Macaristan), Independent Agency for Quality Assurance in Education (IQAA/Kazakistan) vb. kuruluşlarda ise benzeri akreditasyon standart alanı mevcuttur. Ayrıca bu kuruluşlarda standart alanının yanı sıra initiatives, internationalization, partners, membership, cooperation, cooperation with student başlıkları adı altında alt alanlar bulunmaktadır.

Alman akreditasyon kalite kuruluşlarından FIBAA (aynı zamanda ENQA, INQAAHE üyesi) ve ZEVA, EQAR ve CEENQA; Kazak akreditasyon kuruluşlarından IQAA ve ECAQA, ENQA, CEENQA, INQAAHE ve APQN; ANQA, HAC ve HAKA, ENQA, CEENQA ve EQAR gibi uluslararası akreditasyon kuruluşları ile iş birliği yapmaktadır. Ayrıca FIBAA; Hollanda, Polonya, Kazakistan, Rusya, Almanya, Kıbrıs, Ukrayna, Avusturya ve İsviçre tarafından tanınırliğa sahiptir.

Rusya'da kurulan Kazak akreditasyon ajansı IOAA, FIBAA, EKKA, ANQA ile ve Kazak akreditasyon kuruluşlarından ECAQA, ANQA, Rusya, Hindistan ve Avrupa'da bulunan çeşitli kuruluşlar ile iş birliği içerisinde.

ANQA, HAKA ve HAC akreditasyon kurumlarının Ukrayna, Belarus, İtalya, Almanya, Avusturya ve Kazakistan ülkeleri ile anlaşmaları ve çalışmaları mevcuttur. ANQA, IQAA, ECAQA, FIBA, ZEVA, HAC, HAKA gibi lisansüstü düzeyde doktora programı akreditasyonu gerçekleştiren kurumlar ENQA, EQAR, INQAAHE, CEENQA, APQN, EUA, EQAL, CIQG, ASIIN gibi uluslararası kuruluşlarla iş birliği içerisinde. Ayrıca bu akreditasyon kuruluşlarının kendi aralarında ikili anlaşmaları bulunmaktadır. Doktora programı akreditasyonu yapan kurumlar, NAA-Rusya, NVAO/Hollanda, PKA-Polonya, WUS/AUSTRIA, NAAC (Hindistan) gibi çeşitli ülkelerle de iş birliği içerisinde. Almanya (ZEVA), Ermenistan (ANQA), Estonya (HAKA) ve Kazakistan (ECAQA/ IQAA) kalite güvence kuruluşlarının web sayfalarında projeler ya da uluslararası projeler adlı bölümler bulunmaktadır. Bu bölümlerde kalite kuruluşları ulusal ve uluslararası iş birlikleri ile gerçekleştirdikleri ve gerçekleştirmekte oldukları projeler, başlama ve bitiş tarihleri, projelerin amaçları, hangi kurum, kuruluş ya da ülkeler ile birlikte yaptıkları vb. bilgileri ayrıntılı bir şekilde açıklamışlardır. Bu durum bu kuruluşların akreditasyonun önemli konularından olan paydaşlar ile iş birliği ve sürekli gelişimin ulusal ve uluslararası boyutta sürdürülmesi açısından önemlidir.

Çalışma, lisansüstü programların ulusal/uluslararası akademisyenler arasında iş birliğini teşvik edecek bir yapıya sahiptir. Ayrıca ulusal ve uluslararası lisansüstü eğitim politikalarını geliştirici çalışmaların desteklemesi, uluslararası öğrenci hareketliliğine olanak tanınması, programların mezunlarını küresel çapta istihdam edebilecek donanımına sahip olması, öğrencilerin veya mezunların ulusal ve uluslararası bilimsel entegrasyonun mevcut olması, uluslararası projeler yapılması, yabancı öğretim üyelerinin belirli zaman aralıklarında enstitünün lisansüstü programlarında görevlendirilmesine ilişkin konular ele alınmıştır. Bu amaçlara hizmet etmesi amacıyla standartlar ve bu standartların ne derecede karşılandığını gösteren ölçütlere yönelik kanıtlar oluşturulmuştur.

Araştırma kapsamında "Uluslararasılaşma ve İş Birliği" standart alanı için I. Delphi turunda 9 alt standart oluşturulmuş ve katılımcılara gönderilmiştir. Bu tur sonucunda 4 alt standartta değişiklik yapılmamıştır. 5 alt standartta ifade değişikliği yapılarak bir yeni alt standart eklenmiştir. Katılımcı dönüşleri sonrasında revize edilen 10 alt standart Delphi onay turunda tekrar katılımcı görüşlerine sunulmuştur. Delphi onay turunda değişiklik talebinde bulunulmamıştır. Araştırmacı tarafından doküman incelemesi sonucunda hazırlanan gösterge ve kanıtlar ise 7 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman

görüşleri sonucunda revize işlemleri yapılarak gösterge ve kanıtlar son halini almıştır. Sonuç olarak 10 alt standart, 15 gösterge ve 51 kanıt hazırlanmıştır.

1. Uluslararası iş birliğinin artırılması amacıyla Türkiye'de lisansüstü programlara yönelik akreditasyon faaliyetlerinin başlatılması önerilmektedir.
2. Türkiye'de lisansüstü programları akreditasyon faaliyetinin başlaması amacıyla bu alanda faaliyet gösteren ZEVA, HAKA, HAC, ANQA, IQAA, ECAQA gibi uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapılması önerilmektedir.
3. Türkiye'de mühendislik, tıp, hemşirelik, veterinerlik, ilahiyat, eğitim fakültesi vb. her alanda akreditasyon faaliyeti yürüten tek bir akreditasyon kuruluşu vardır. Mevcut durum akreditasyonun belli kişi ve kurumlar tarafından tekelleşmesini sağlamıştır. Uluslararası platformda olduğu gibi akreditasyon faaliyetinin Türkiye'de tekelcilikten çıkması amacıyla girişimlerde bulunulmalıdır.
4. Öğretmenlik programlarının bağlı olduğu enstitüler başta olmak üzere her alanda uluslararası iş birliklerinin artırılması amacıyla çalışmalar (ikili anlaşmalar, öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğine yönelik protokoller, uluslararası kongrelere katılım teşvikleri vb.) yürütülmelidir.
5. Türkiye'de yer alan akreditasyon kuruluşlarının bazılarının uluslararası akreditasyon ajansları ile eşleştirilmesine yönelik çalışmalar olmasına karşılık Türk akreditasyon kurumları yurt dışından bir bölge akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmemiştir. Türkiye'de mevcut olan her akreditasyon kuruluşunun bölgesel veya uluslararası akreditasyon ajansları tarafından akreditasyon süreçlerinin gerekleri ne derece karşıladığı konusunda akredite edilmeleri önerilmektedir.
6. Lisans ve lisansüstü program akreditasyonu yapan kurumların "Uluslararasılaşma ve İş Birliği" standart alanına standartları içerisinde yer vermeleri önerilmektedir.
7. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanı kapsamında yükseköğretim kurumlarının uluslararası faaliyetlerini ve iş birliklerini artırıcı çalışmalar (ikili anlaşmalar, öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğine yönelik protokoller vb.) gerçekleştirmeleri önerilmektedir.
8. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanının etkin bir şekilde kullanılabilmesi için yükseköğretim kurumları ve öğretim elemanlarına eğitim, seminer verilmesi önerilmektedir.
9. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanı kapsamında öğretim elemanlarının yurtdışında düzenlenen kongre/sempozyum veya çalıştaylara katılımı teşvik edilmelidir.

10. Uluslararasılaşma ve İş Birliği standart alanı kapsamında öğretim elemanlarının farklı ülkelerde yer alan meslektaşları ile birlikte yayın ve proje yapmalarının alt yapısı hazırlanmalıdır.

11. Uluslararası yayın ve proje sayısının artırılması için yükseköğretim kurumları veya akreditasyon kuruluşları tarafından farklı ülkelerle iş birliği anlaşmaları yapılabilir.

12. Uluslararası öğrenci ve akademisyen hareketliliği faaliyetlerinin desteklenmesi ve artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Yazar Notu : Bu araştırma birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

Yazar Katkıları : Birinci yazar %80 oranında ikinci yazar %20 oranında katkı sağlamıştır. Birinci yazar konu bulma, literatür taraması, veri toplama, veri analizi ve makaleyi yazma süreçlerini yürütmüştür. İkinci yazar da son kontrolleri ve İngilizce çevirileri yapmıştır.

Finansman : Çalışmanızda finansal bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması : Çalışmada bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Veri Erişilebilirliği : Verilerin araştırmacı tarafından saklanmaktadır. Verilere araştırmacıdan erişim sağlanabilir.

Kaynakça

- Adelman, C. (1994). Accreditation. In B. G. Clark (Ed.), *The encyclopedia of higher education* (pp. 1313-1318). Pergamon.
- Altbach, P., Reisberg, L., & Rumbley, L. (2009). *Trends in global higher education, tracking an academic revolution*. UNESCO.
- British Council. (1998). *The feasibility of establishing a system of quality assessment in universities in Türkiye*.
- Brittingham, B., Sands, M. K., Ardac, D., Ayas, A. P., Badavan, Y., & Cephe, P. T. (1999). *Standards and accreditation in teacher education in Türkiye*. YOK.
- Cerna, L. (2014). *The internationalisation of higher education: Three European universities in comparative perspective* (Working Paper No. 114). Centre on Migration, Policy and Society, Oxford University.
- Council of Higher Education. (2010). *Restructuring in higher education: Bologna process applications in 66 questions*. <http://bologna.yok.gov.tr/files/aa47b53c5284fbbbe5d597211c0b088d.pdf>
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative, quantitative, and mixed method approach*. Sage Publications Inc.
- Eaton, J. S. (2003). *Is accreditation accountable? The continuing conversation between accreditation and the federal government*. The Council for Higher Education Accreditation Monograph Series 2003, Number 1.
- Elçiçeği, B., & Öztürk, C. (2022). Comparison of CEENQA quality institutions members accrediting doctoral programs. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, 55, 153-172.
- Entwistle, N. (2005). Learning outcomes and ways of thinking across contrasting disciplines and settings in higher education. *The Curriculum Journal*, 16(1), 67-82.
- Ewell, P. T. (2001). *Accreditation and student learning outcomes: A proposed point of departure*. CHEA Occasional Paper.
- Glidden, R. (1983). *The contemporary context of accreditation: Challenges in a changing environment*.
- Grossman, G. M., Onkol, P. E., & Sands, M. (2007). Curriculum reform in Turkish teacher education: Attitudes of teacher educators towards modernization in an EU candidate nation. *International Journal of Educational Development*, 27, 138-150.
- Grossman, G. M., & Sands, M. K. (2008). Restructuring reforms in Turkish teacher education: Modernization and development in a dynamic environment. *International Journal of Educational Development*, 28, 70-80.
- Grossman, G. M., Sand, M. K., & Brittingham, B. (2010). Teacher education accreditation in Türkiye: The creation of a culture of quality. *International Journal of Educational Development*, 30, 102-109.
- Harvey, L. (2002). Evaluation for what? *Teaching in Higher Education*, 7(3), 245-263.
- Herdman, E. A., & Sepit, D. (2010). Accreditation process. *Journal of Education and Research in Nursing*, 7(2), 3-5.
- Hernes, G., & Martin, M. (2005). *Policy rationales and organizational and methodological options in accreditation: Findings from an IIEP research project*. UNESCO.
- Kells, H. R. (1988). *Self-study processes* (3rd ed.). Collier Macmillan Publishers.
- Kilfoil, W. R. (2007). *Acquiring accreditation in distance learning*. Commonwealth of Learning Knowledge Series. <https://oasis.col.org/server/api/core/bitstreams/c2b7f389-9b5e-4ab7-b851-0242be457b8d/content>
- Kis, V. (2005). *Quality assurance in tertiary education: Current practices in OECD countries and a literature review on potential effects*. OECD. www.oecd.org/edu/tertiary/review
- Knight, J. (1997). Internationalization of higher education: A conceptual framework. In J. Knight & H. de Wit (Eds.), *Internationalization of higher education in the Asia Pacific countries* (pp. 5-19). European Association of International Education (EAIE).
- Knight, J., & de Wit, H. (1995). Strategies for internationalisation of higher education: Historical and conceptual perspectives. In H. de Wit (Ed.), *Strategies for internationalisation of higher education: A comparative study of Australia, Canada, Europe and the United States of America* (pp. 5-32). European Association for International Education.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. Josey Bass Publications.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- National Commission on Teaching and America's Future. (1996). *What matters most: Teaching for America's future*. National Commission on Teaching and America's Future. <http://www.nctaf.org/documents/WhatMattersMost.pdf>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2006). *Education policy analysis, focus on higher education 2005-2006*. OECD Publishing.
- Organisation for Economic Co-operation and Development, & World Bank. (2007). *Cross-border tertiary education: A way towards capacity development, OECD and the International Bank for reconstruction and development*. The World Bank.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2012). *Education at a glance 2012: OECD indicators*. OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2012-en>
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. John Wiley & Sons.
- Sachs, J. (2003). Teacher professional standards: Controlling or developing teaching? *Teacher and Teaching: Theory and Practice*, 9(2).
- Schuck, S., Gordon, S., & Buchanan, J. (2008). What are we missing here? Problematising wisdoms on teaching quality and professionalism in higher education. *Teaching in Higher Education*, 13(5), 537-547.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55. <https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd>
- The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1981). *Standards for evaluations of educational programs, projects and materials*. R. R. Donnelley and Sons Company.

- van der Wende, M. C. (1997). Missing links: The relationship between national policies for internationalization and those for higher education in general. In T. Källemark & M. van der Wende (Eds.), *National policies for the internationalization of higher education in Europe* (pp. 10-31). National Agency for Higher Education.
- van der Wende, M. C. (2001). Internationalization policies: About new trends and contrasting paradigms. *Higher Education Policy*, 14(3), 249-259.
- Vernon, W. (2009). The Delphi technique: A review. *International Journal of Therapy and Rehabilitation*, 16(2), 69-76.
- Volkwein, J. F. (2010). The assessment context: Accreditation, accountability and performance. *New Directions for Institutional Research*, Special Issue, 3-12.
- von der Gratch, H. A. (2012). Consensus measurement in Delphi studies: Review and implications for future quality assurance. *Technological Forecasting & Social Change*, 79, 1525-1536.
- Waite, L. (2004). *Implementing student learning outcomes: The link to accreditation in California community colleges* [Unpublished doctoral dissertation]. Proquest Dissertations and Thesis.
- Williams, D. E., & O'Connor, P. (1994). *Academic libraries and the literature of accreditation*. In E. D. Garten (Ed.), *The challenge and practice of academic accreditation* (pp. 243-269). Greenwood Press.
- Yorke, M. (1998). Performance indicators relating to student development: Can they be trusted? *Quality in Higher Education*, 4(1), 45-61.

ENGLISH VERSION

1. Introduction

Research studies on accreditation and standard development have been started by international organizations and universities in order to create a dynamic and effective information society and economy in the 19th century. These studies have revealed structures and organizations that develop a quality assurance system based on certain standards accepted by stakeholders. Quality assurance system is a process in which quality of an institution or program is documented by approving an authorized accreditation institution through standards (Council of Higher Education [CHE], 2010). Accreditation and standards are two important concepts that come to the fore in the quality assurance system. Accreditation is the certification of quality and standards in education as a result of inspection by independent organizations outside the institution (Kilfoil, 2007). Accreditation is a certified quality assurance system and process in which authority, competence and reliability are approved (Herdman & Sepit, 2010). Being accredited is a process by which certification is obtained by an independent and authorized accreditation institution. To get certified, the quality of a product or service is expected to meet the minimum standards as a result of evaluations made in accordance with approved quality standards at certain times (Adelman, 1994).

Standards can be defined as the basic principles that guide evaluation process of experts in the measurement of achievement or learning outcomes (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation, 1981). Standards are related to students' academic achievements, students' levels of competence, staff's achievements in research, service standards (teaching standards and learning resources standard) and administrative standards. The main purpose of standardization in teacher education is to predetermine the quality of learning products that are aimed to be acquired by candidates who will graduate from teacher training programs (Entwistle, 2005). Increasing the quality and efficiency is the ultimate main aim for the concept of standard. For this reason, standards are prepared with the aim of improving quality of products and services to be used in line with conclusive evidence

(Sachs, 2003). Standards are categorized into four groups as academic standards, competence standards, service standards and organizational standards (Harvey, 2002).

The extent to which standards of the program or institution are met is determined through indicators and evidence. Indicator is a sign used to indicate something; and evidence is a convincing document or argument about the truth or reality of something. Performance indicators are of great importance for governments, employers, professional organizations, students, and their sponsors since they enable quality to be measured and compared in an objective way. Performance indicators contribute to quality by encouraging corporate behavior. Validity and reliability analyses are performed to determine whether performance indicators truly represent what they are thought to represent (Kis, 2005, pp. 18-19; Yorke, 1998). Evidence of quality in education can take place in a variety of ways, such as exams and assignments given by faculty members, student portfolio, performance in external or undergraduate examinations, etc. Evidence should include direct measurement of students' acquired knowledge or skill (Ewell, 2001). Learning outcomes are the knowledge, skills and abilities that students acquire as a result of a series of higher education experiences (Eaton, 2003; Ewell, 2001). The success of students in achieving learning outcomes is an indicator of quality (Schuck et al., 2008). Therefore, learning outcomes can be characterized as the heart of higher education. To be accredited, it is necessary to prove that there is harmony between learning outcomes and organizational mission, goals, and effectiveness statements. From this point of view, accreditation process can be called a review of the relationship between targeted learning outcomes of a higher education institution and its achieved learning outcomes (Volkwein, 2010; Waite, 2004).

The issue of accreditation came to the fore with the idea of establishing common standards for higher education institutions at the meeting of the National Association of State Universities in 1906 (Hernes & Martin, 2005). Expressions on the differences between higher education institutions date back to even more ancient history. As a solution to these differences, representatives of leading higher education institutions stated that local unions

should be formed as a result of their meetings in the last quarter of the 19th century. The first association in this regard was the New England Association of Colleges and Schools, which was established in 1885. The last union was established in 1924 as the Western Association of Schools and Colleges. These unions, which were established, firstly determined the high schools that train students with suitable qualifications for higher education institutions. The first list for high schools was published by the North Central Association in 1913. At the next stage, they started to evaluate higher education institutions and to identify those who provide education in accordance with their standards. The first list of higher education institutions was published by the Southern Association in 1919 (Williams & O'Connor, 1994, pp. 246-247).

In the report titled "What Matters Most: Teaching for America's Future" prepared by the National Commission on Teaching and America's Future (NCTAF) in 1996, accreditation of teacher training institutions, performance-based undergraduate education, and certification of successful (well-trained) teachers envisage a three-stage quality assurance system to be developed for teaching profession (NCTAF, 1996). Accreditation of education faculties came to the fore when various professional organizations, including the American Association of Colleges for Teacher Education, came together in 1954 to establish national accreditation body for education faculties. It is known that the American Medical Association performed the first specialty accreditation before local accreditation institutions and this practice is the first example using accreditation process as a quality improvement tool (Glidden, 1983). This practice was carried out as a precaution for the quality concern of a professional organization rather than the quality concern of educational institutions (Kells, 1988, pp. 12-13).

In Türkiye, it was aimed to carry out pilot studies for restructuring of faculties and accreditation of education faculties in order to increase professional development, with the National Education Development Project (NEDP) in 1990 (Grossman et al., 2010). CHE, which was established in 1981, is responsible for determining functioning of universities in Türkiye, their requirements, academic staff incentives, university standards, graduate education, and structure of teacher training programs (Grossman et al., 2010). HEC conducted a feasibility study for national standards and accreditation in 1997-1998 (British Council, 1998). There is a system of inspector visits to higher education institutions within the body of HEC. The purpose of inspectors sent by HEC is not to make an evaluation. Their job is to teach or research both within a university and within faculties, work with university administrators, and ensure that rules and regulations are followed. Faculty members generally tend to stay in the same institution after their master's and doctorate education. Therefore, there is a lack of faculty mobility between universities with standards and practice

experience. With the NEDP teacher education project, senior academics were sent to the USA and England in 1998 to accredit education faculties, in order to make research in the area of national criteria for teacher education courses/programs, accreditation for teacher education courses, parties associated with accreditation, the relationship between accreditation and certification, national maintaining standards, quality assurance, monitoring, and inspection. Two international accreditation experts were appointed, one from the USA (National Council for Accreditation of Teacher Education [NCATE]) and the other from the UK. The Accreditation Working Group, consisting of 13 academicians, prepared a book on standards of education faculties throughout Türkiye and accreditation draft was prepared after meetings between them (Grossman et al., 2010).

The pilot application of the proposed system was made in 1999. After submission of self-evaluation reports to 6 faculties, visits were made. After examining 15 programs, a conference was held in 1999 with the participation of representatives of 43 faculties. At this conference, the findings and materials of the visit process were shared. The studies were converted into a book and published that year (Brittingham et al., 1999). 9 training courses were organized with 433 participants from 43 faculties. Thirty-six senior teacher educators were trained as evaluators. The process, which was ready to be implemented by HEC, included 40 national standards for teacher education. 36 trained evaluators trained 366 program heads. The education reform applied at the end of the NEDP pre-service education project (Grossman et al., 2007) and the national education faculties system restructured (Grossman & Sands, 2008), and an accreditation system was also established.

In January 2012, Education Faculties Deans Council (EFDC) started to develop the standards for the accreditation of education faculties. After that, the Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD) was founded in Atatürk Education Faculty. EFEAA was introduced to deans and representatives of education faculties at the Restructuring and Accreditation Preliminary Study Meeting in Education Faculties held by EFDC on September 15-16, 2012, and EPDAD was recognized by EFDC as a result of the meeting.

Compliance with universal standards and internationalization process have gained importance day by day in quality assurance system. Standards developed to increase global competitiveness by adding an international dimension to higher education have brought the process of restructuring and internationalization in higher education to the agenda in many countries. Today, internationalization is accepted as a multi-perspective process that adds an international dimension to aims, functions and presentations of higher education institutions. Policies and strategies developed by international organizations, higher education, or

universities in order to fulfill the requirements of globalization and to balance its effects are realized within the framework of the concept of "internationalization in higher education" (Altbach et al., 2009; van der Wende, 2001). The concept of internationalization in higher education is defined as "systematic and continuous studies carried out in order to increase the responsiveness of higher education to challenges and requirements brought by the globalization of economy, social life and labor markets" (van der Wende, 1997, p. 19). National policies regarding internationalization are formulated to include governments, universities, public institutions, non-governmental organizations and private sector. There is no generally accepted policy, prescription or standard in this field, and internationalization process is shaped according to the subjective conditions of each country (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2006, pp. 71-77). Internationalization policies in higher education are based on four different approaches: mutual understanding, skilled migration, revenue generation and capacity building (Knight & de Wit, 1995; OECD, 2012; OECD & World Bank, 2007).

The concept of internationalization has become both rationale and catalyst for reform and change in higher education. Universities, which are final units where internationalization meets with students and academics, constitute the most important actors of this process. Universities establish direct relations with international organizations by going beyond national authorities, take initiatives in the global higher education market, compete, and cooperate with universities in different parts of the world. Taking place in international university rankings becomes the most important goal for universities, and internationalization is identified with prestige and branding. On the other hand, in a period when public resources are decreasing, international students can create an important source of finance for universities (Knight, 1997).

Many developed countries around the world, such as the USA, England and Australia, are structuring their higher education systems with their policies of internationalization in higher education in order to provide qualified workforce to different parts of the world and to increase the welfare level of their own countries. This situation improves the competitive environment between different countries and higher education institutions. Foreign students who come to various European countries and the USA, especially the UK, for graduate education are seen as a source for the development of knowledge and science in the future of the country (Cerna, 2014).

When accreditation organizations operating in the world in the field of Internationalization and Cooperation standard field are examined, there are related initiatives and partners sections in Estonia (formerly EKKA, now HAKA). Affiliates are included in Partners section. There is a field called internationalization in the Armenian accreditation

organization ANQA, and the sub-titles of membership and cooperation in this field; partners in the about us section; In the student section, there are sub-areas under the headings of cooperation with student.

FIBAA and ZEVA, which are among the German accreditation quality institutions, have joint international cooperation organizations such as The European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR) and the Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education (CEENQA). FIBAA is also a member of the European Network for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) and The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE), and has recognition by the Netherlands, Poland, Kazakhstan, Russia, Germany, Cyprus, Ukraine, Austria and Switzerland.

Among the joint collaborations of Kazakh accreditation organizations IQAA and ECAQA are ENQA, CEENQA, INQAAHE and the Asia Pacific Quality Network (APQN). The IOAA agency also cooperates with FIBAA, HAKA, ANQA institutions. The ECAQA accreditation body also cooperates with various organizations in Russia, India and Europe together with ANQA.

The organizations that ANQA (Armenia), HAKA (formerly EKKA) and HAC (Hungary) cooperate with are ENQA, CEENQA and EQAR. ANQA accreditation quality body has agreements and studies with the countries of Ukraine, Belarus, Italy, Germany, Austria and Kazakhstan. Quality assurance organizations accrediting doctorate programs (ANQA, IQAA, ECAQA, FIBA, ZEVA, HAC, HAKA), EQAR, ENQA, INQAAHE, CEENQA, APQN), cooperates with international organizations such as The European University Association (EUA), Council for Higher Education Accreditation (CIQG). It was also observed that these accreditation bodies have made bilateral agreements among themselves. In addition, these accreditation institutions cooperate with various countries such as The Quality Assurance System in the Netherlands (NVAO/Netherlands), Russia (NAA), Poland (PKA), WUS/AUSTRIA, India (NAAC). ANQA, HAKA, ZEVA and IQAA institutions, which carry out accreditation activities for doctoral programs from CEENQA member accreditation institutions, have a section called projects and ECAQA has international projects section. In these sections, quality organizations were explained in detail the projects they have realized and are carrying out with national and international collaborations, their start and end dates, the aims of the projects, the institutions, organizations or countries they have done together. This situation is important in terms of cooperation with stakeholders, which is one of the important issues of accreditation of these institutions and maintain of continuous development on a national and international scale (Elçiçeği & Öztürk, 2022).

Graduate education, on the other hand, has an important mission in internationalization activities in higher

education institutions. It includes graduate education, master's and doctorate programs coordinated by institutes. In higher education, especially in graduate education, independent accreditation institutions have started to operate in order to increase the quality of education and to provide quality assurance.

Accreditation activities for graduate programs in higher education institutions in Türkiye has not yet carried out. The importance given to internationalization and accreditation processes in developed countries around the world has increased day by day. For this reason, the fact that no study has been carried out in this field in Türkiye is a serious shortcoming. In this study, which aims to fill the gap in the literature, "Internationalization and Cooperation Standard Area Graduate Programs Accreditation Standard-Indicator and Evidence" was developed in order to lead the accreditation activities of graduate programs in Türkiye. Answers to the following research questions were sought in the study:

1. What should be sub-standards of the Internationalization and Cooperation standard field to be used in the accreditation of graduate teacher education programs in Türkiye according to faculty members, research assistants, teachers and graduate students?
2. What should be the indicators of the Internationalization and Cooperation standards field to be used in the accreditation of graduate teacher education programs in Türkiye according to faculty members, research assistants, teachers and graduate students?
3. What should be the evidence of the Internationalization and Cooperation standard field to be used in the accreditation of graduate teacher education programs in Türkiye according to faculty members, research assistants, teachers and graduate students?

In this study, sub-standards, indicators and evidence for the standard field of 'Internationalization and Cooperation' are presented to be used in the accreditation of graduate teacher education programs.

2. Method

2.1.Design

Both qualitative and quantitative research methods were used in the study. Qualitative research allows for the interpretation of problems related to social life and human issues through its unique methods (Creswell, 1998). In qualitative research, an inductive approach is often used, with observation, interviews, and documents serving as data collection tools, aiming to interpret concepts, meanings, and relationships related to the research topic (Merriam, 1998). Typically, three types of data are collected in qualitative research: data related to the environment,

processes, and perceptions. On the other hand, quantitative research is a type of study that objectifies phenomena or events, presenting them in a way that is observable, measurable, generalizable, and expressible in numerical terms. This research method constructs reality and allows for predictions regarding the results. The researcher approaches events and phenomena with an objective attitude.

This research was conducted by using document analysis and Delphi technique. Document analysis is one of the qualitative data collection techniques. A Likert scale with 5 points was used as one of the quantitative data collection tools. In this study, the documents related to the accreditation processes of 23 accreditation bodies from 12 countries were translated into Turkish and analyzed within the framework of a qualitative research design. As a result of these analyses, standards, indicators, and evidence for postgraduate programs were developed to initiate postgraduate accreditation activities in Turkey. The prepared standards were presented to 47 experts for their opinions using the Delphi technique. After the first Delphi round, confirmation, and the second Delphi round, consensus was reached on the standards. Finally, the indicators and evidence for the standards were prepared and approved by seven experts.

2.2.Participants

Purposeful sampling, one of non-random sampling types, was used to select the study participants. In this type of sampling, the researcher selects the participants in accordance with the purposes of the study (Miles & Huberman, 1994; Patton, 2005). The study participants consist of faculty members who work as academicians in higher education institutions, accreditation evaluators of Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD) which accredits undergraduate teacher education programs in Türkiye, teachers who pursue degree in Ph.D. programs in teacher education and graduate students. Out of 47 people, 18 participants are women and 29 participants are men. The gender of the participants is shown in Table 1.

Table 1.

The Participants' Gender

Participants	Female	Male
Faculty members	6	13
Research assistants	1	5
Teachers	4	8
Graduate students	7	3

In the I. Delphi round of the study, a total of 47 people, including 19 faculty members, 12 teachers who pursue degree in graduate teacher education programs, 6 research assistants and 10 graduate students, participated in the

study. A total of 38 people, including 16 faculty members, 10 teachers, 5 research assistants and 8 graduate students, participated in the Delphi approval round. A total of 33 people, including 15 faculty members, 8 teachers pursuing Ph.D. degree in teacher education programs, 4 research assistants and 7 graduate students, participated in the II. Delphi tour. Out of 47 participants, 16 participants have an

administrative duty. The majority of the participants have been abroad for educational and business purposes. A total of 10 participants (7 faculty members, 2 teachers and 1 graduate students) have overseas experience. Information about the overseas experience of the participant is shown in Table 2.

Table 2.

The Participants with Overseas Experience

Number	Gender	Title	Country	Purpose	Time Spent Abroad
1	M	Prof. Dr.	USA	Education / Master's and Doctorate	7 years
2	M	Prof. Dr.	Colombia	Education / Master's	4 years
			USA	Education / Doctorate	1 year
3	F	Prof. Dr.	Kosovo	Education / Attended as Associate Professor	1 year
4	M	Prof. Dr.	England	Education	1 year
5	M	Prof. Dr.	England	Education	1 year
6	M	Asso. Dr.	USA	Education / Attended as Assistant Professor	1 year
7	M	Asso. Dr.	USA	Education	1 year
8	M	Teacher	France	Work / Education	2 years
9	M	Teacher	Bosnia and Herzegovina - Montenegro - Serbia - Macedonia - Romania	Cultural Trip	1 week
10	F	Student	Spain	Erasmus Exchange Programs	6 months

Note. M: Male, F: Female

2.3.Procedure

In this study, after examining 23 accreditation institutions and related documents in the literature via document analysis, standards, indicators and evidence were prepared for the use of graduate teacher education programs in accreditation activities in Türkiye. The current accreditation institutions operating in Türkiye and in the world are shown in Table 3. Developed standards were sent to experts who took part in the accreditation processes with the Delphi technique, and their feedbacks were received, and standards were finalized based on the feedback. In the study, a total of 3 tours, I. Delphi round, approval round

and II. Delphi tour were made. The Internationalization and Cooperation standard area is one of the 8 standard areas. A consensus was obtained by sending Internationalization and Cooperation standard area to the participants with II. Delphi tour.

As a result of Delphi tours, a consensus was reached among the experts participating in the study. Indicators and evidence developed based on standards were submitted to the opinions of 7 experts who took an active role in accreditation processes. As a result, indicators and evidence were finalized via the feedbacks obtained from the research participants.

Table 3.*Accreditation Institutions Examined via Document Analysis*

Name of the Institutions	Country
New England Commission of Higher Education (NECHE)	USA
Accreditation Certification and Quality Assurance Institute (ACQUIN)	Germany
Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA)	Germany
Central Evaluation and Accreditation Agency (ZEVA)	Germany
Saxony	Germany
The Center for Professional Public Accreditation of Study Programs and Carrier Development-Agency of Employers and Students in the sphere of Agriculture (ARSA)	Russia
Estonian Quality Agency for Higher and Vocational Education (EKKA)	Estonia
Quality Agency for Higher Education (AIKA)	Latvia
Hungarian Accreditation Committee (HAC)	Hungary
Independent Agency for Quality Assurance in Education (IQAA)	Kazakhstan
The Eurasian Centre for Accreditation and Quality Assurance in Higher Education and Health Care (ECAQA)	Kazakhstan
Romanian Agency for Quality Assurance in Higher Education (ARACIS)	Romania
Medical Education Programs Evaluation and Accreditation Association (TEPDAD)	Türkiye
Science, Literature, Science - Literature, Language and History - Geography Faculties Curriculum Evaluation and Accreditation Association (FEDEK)	Türkiye
Communication Research Association (İLAD)	Türkiye
Association for Evaluation and Accreditation of Nursing Education Programs (HEPDAK)	Türkiye
Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD)	Türkiye
Association of Evaluation and Accreditation of Engineering Programs (MÜDEK)	Türkiye
Association of Evaluation and Accreditation of Health Sciences Programs (SABAK)	Türkiye
Higher Education Planning, Evaluation, Accreditation and Coordination Council (YÖDAK)	North Cyprus
Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance (HEA)	Bosnia and Herzegovina
Higher Education Accreditation Agency of Republika Srpska (HEAARS)	Bosnia and Herzegovina
National Center for Professional Education Quality Assurance, Foundation (ANQA)	Armenia

As can be seen in Table 3, regulations, standards, undergraduate and graduate standards, management structures, and application processes of 23 accreditation institutions from 13 countries were examined. The documents of the accreditation body of the USA, Germany, Türkiye, Kazakhstan, Northern Cyprus, Bosnia-Herzegovina, Russia, Romania, Estonia, Latvia, Armenia and Hungary were discussed comparatively.

2.3.1. Ethical disclosure

In this study, all the rules specified within the scope of "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" have been complied with. None of the actions mentioned under the title of "Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics", which is the second part of the directive, were taken. The study was conducted with the approval of the Marmara University Institute of Educational Sciences, dated February 26, 2021, and numbered 2021-2-79.

2.4. Measures

2.4.1. Document review technique and Delphi technique

Document review and Delphi technique were used to collect research data. The document analysis technique was employed to analyze written documents about accreditation. This technique consists of the stages of reaching documents, checking the originality of documents, selecting a sample from documents, determining the analysis unit, developing categories, digitizing and using the data (Creswell, 1998). The Delphi technique was used to reach consensus on the issues related to the research topic, to analyze expected problems and to solve problems by making use of the subjective evaluations of individuals who agree on a common ground. This technique is also used to eliminate time and resource limitations by bringing experts together (Vernon, 2009).

2.5. Data Analysis

Descriptive data analysis technique was used to analyze the data. In the descriptive analysis technique, the data obtained for the study is systematically described and interpreted. The purpose of this analysis technique is to interpret obtained data and present it to reader in a systematic way. Statistical analysis was used to analyze the data obtained with the Delphi technique. In the Delphi study, Cronbach's Alpha coefficient is calculated to determine internal consistency, and Inter-rater Correlation Coefficient is calculated to determine the consistency between participant answers (von der Gracht, 2012). When Cronbach Alpha values are above 0.90, it indicates excellent reliability (Tavakol & Dennick, 2011). In the study, Inter-rater Confidence Coefficient was calculated based on the Cronbach's Alpha coefficient and the Intra-Group Correlation Coefficient to determine internal consistency in the reliability analysis of I. and II. Delphi rounds. I. Delphi Round Cronbach's Alpha coefficient was 0.93, and Intra-Group Correlation coefficient was 0.92, II. Delphi Round Cronbach's Alpha coefficient was 0.99, and the Intra-Group Correlation coefficient was 0.99. The results of reliability analysis of the data obtained from the participants in the I and II. Delphi tours are given in Table 4. If the obtained Cronbach Alpha values are above 0.90, it shows excellent reliability (Tavakol & Dennick, 2011).

Table 4.

I and II. Delphi Tours Reliability Analysis Results

Tours	Cronbach's Alpha	Intra-Group Correlation
I. Delphi Tour	0.93	0.92
II. Delphi Tour	0.99	0.99

In Table 4, since the Cronbach Alpha values obtained in both the first and second rounds were above the value of 0.90, the reliability level was obtained as excellent.

3. Results

The standards prepared as a result of document analysis were submitted to the evaluation of academicians, research assistants, teachers and graduate students with the Delphi technique, and standards, indicators and evidence were developed as a result of the analysis of the feedback received from them. In this section, sub-standards, indicators and evidence prepared within the scope of the 'Internationalization and Cooperation' standard area for graduate teacher education programs are presented. This standard area has not been included in the standard area of any of the accreditation institutions in Türkiye yet.

3.1. Sub-Standards of the Internationalization and Cooperation Standard

In the study, 9 sub-standards were prepared in the I. Delphi round regarding the standard field of 'Internationalization and Cooperation'. Sub-standards are shown in Table 5.

The percentage and frequency values of the sub-standards in the standard fields sent to the participants in the I. Delphi tour are shown in Table 6. When Table 6 is examined, it was observed that the number of items in which the answer is undecided, disagree/strongly disagree is low in the sub-standard items in this field.

Table 5.

Internationalization and Cooperation Standard Field Sub-Standards

Standard Number	Standards
5.1.	Having a structure that encourages cooperation between national and international academics in graduate education programs
5.2.	Having a structure that allows for international student mobility in graduate education programs
5.3.	Supporting the faculty/institute/department's efforts to develop national and international academic education policies
5.4.	Having sufficient financial resources for the internationalization of graduate education programs
5.5.	Adequate cooperation in internationalization between the faculty and graduate students at the institute.
5.6.	The place of graduate education programs in national (place at HEC graduate programs) / international education and their ability to employ graduates globally
5.7.	Availability of national and international scientific integration of graduate students or graduates
5.8.	Having achieved international qualifications of graduate students and lecturers
5.9.	The level of realization of projects such as TÜBİTAK with students at national and international level of faculty members working in graduate programs

Table 6.

Level of Participation in the Standards of Participants in the I. Delphi Round

Standard Number	Strongly agree (5)	Agree (4)	Undecided (3)	Disagree (2)	Strongly disagree (1)
5.1.	37; 79%	10; 21%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.2.	37; 79%	10; 21%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.3.	39; 83%	8; 17%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.4.	34; 72%	10; 21%	2; 4%	1; 2%	0; 0%
5.5.	35; 74%	12; 26%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.6.	27; 57%	13; 28%	5; 11%	0; 0%	2; 4%
5.7.	26; 55%	16; 34%	3; 6%	0; 0%	2; 4%
5.8.	38; 81%	4; 9%	3; 6%	1; 2%	1; 2%
5.9.	39; 83%	8; 17%	0; 0%	0; 0%	0; 0%

Statistical findings regarding the Internationalization and Cooperation standard field are shown in Table 7.

In Table 7, quarter, median, quartile value, interquartile range, mean and standard deviation values for the sub-standards in the Internationalization and Cooperation standard field are given. The fact that the interquartile range value is below 1.2 indicates that there is a consensus

among the experts for the relevant item. As the interquartile range values for all the items in the table were below 1.2, it was concluded that there was a consensus among experts. Some standards with an interquartile range of 1 were taken as indicators or evidence in line with the opinions of experts.

Table 7.*Statistical Findings on Participant Responses from the I. Delphi Round*

Standard Number	Quarter	Median	Quartile Value	Interquartile Range	Mean	Standard Deviation
5.1.	5	5	5	0	4.78	0.41
5.2.	5	5	5	0	4.78	0.41
5.3.	5	5	5	0	4.83	0.38
5.4.	4	5	5	1	4.63	0.67
5.5.	4.5	5	5	0.5	4.74	0.44
5.6.	4	5	5	1	4.34	0.98
5.7.	4	5	5	1	4.36	0.94
5.8.	5	5	5	0	4.63	0.87
5.9.	5	5	5	0	4.83	0.38

Table 8 shows changes (correction, removal, addition, replacement, remain same, etc.) made in the accreditation standards of Graduate Teacher Education Programs sent to participants in the I. Delphi tour after participant feedbacks.

When Table 8 is examined, 4 sub-standards in the field of Internationalization and Cooperation standard remained the same, and expression change was performed in 5 sub-

standards. In the study carried out within the scope of doctoral thesis, the sub-standard with 2.10. number was included in the Internationalization and Cooperation standard field. There was also no sub-standard required to be removed in this standard field. A consensus was reached for all sub-standards in the internationalization and cooperation standard field of 47 experts.

Table 8.*Sub-Standards Modified in the Standard Field of Internationalization and Cooperation as a result of the I. Delphi Round*

Standard Number	Expression Change	Remain Same	Removed	Added
5.1.		X		
5.2.		X		
5.3.		X		
5.4.	X			
5.5.	X			
5.6.	X			
5.7.	X			
5.8.	X			
5.9.		X		
5.10.				X

As a result of the I. Delphi round, the sub-standards that were added with expression change were sent to the approval round. No change or addition requests were received from participants in the approval round. Ten sub-

standards were sent to participants in the II. Delphi tour. Sub-standards were numbered from 5.1 to 5.10 and results are shown in Table 9.

Table 9.

Sub-Standards revised after I. Delphi and approval rounds and sent to participants in the II. Delphi Tour belong to internationalization and cooperation standard field

Sub-Standard Number	Standard
5.1.	Internationalization and Collaboration: Internationalization is aligned with institution's research strategy and individual needs of graduate candidates.
5.2.	Graduate programs should be in a structure that encourages cooperation between national and international academicians.
5.3.	Graduate programs should have a structure that allows international student mobility
5.4.	Supporting studies that develop national and international graduate education policies of faculty/institute/department
5.5.	Having sufficient financial resources for the internationalization of graduate programs (student and teaching staff mobility (ERASMUS EXCHANGE PROGRAMS, Scientific and Technical Research Council of Türkiye (TUBITAK), International Credit Mobility (KA107) etc.))
5.6.	Sufficient cooperation between faculty members and students on internationalization in graduate programs
5.7.	Presence of regulations showing that graduate programs are equipped to employ national and international graduates globally (the possibility of a candidate or academician who graduated from graduate programs in Türkiye to find a job in the international arena, to be equipped to work in different countries)
5.8.	Participation of students or graduates in graduate programs in national and international scientific studies and projects - availability of integration (participation in international congresses, ability to network and work together with students from different countries, etc.) Students and faculty members in graduate programs have reached the international teaching profession qualifications determined by the Teacher Education Accreditation Council- National Council for Accreditation of Teacher Education (TEAC-NCATE).
5.9.	Faculty members working in graduate programs carry out projects with students at national and international level.
5.10.	Ensuring that local/foreign faculty members, who are thought to contribute positively to the quality of graduate programs, are assigned to graduate programs of the institute at certain intervals.

The percentage and frequency values of the sub-standards of the II. Delphi Round Internationalization and Cooperation standard field are shown in Table 10.

Statistical results related to the Internationalization and Cooperation standard field are shown in Table 11.

In Table 11, quarter, median, quartile value, interquartile range, mean and standard deviation values for the sub-standards in the Internationalization and Cooperation standard field are given. The fact that the interquartile range value is below 1.2 indicates that there is a consensus among experts for the relevant item. As the interquartile range values for all the items in Table 11 were below 1.2, it was concluded that there was a consensus among experts.

Table 10.*Level of Participation in the Standards of Participants in the II. Delphi Tour*

Standard Number	Strongly agree (5)	Agree (4)	Undecided (3)	Disagree (2)	Strongly disagree (1)
5.1.	37; 97%	1; 3%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.2.	31; 82%	6; 16%	1; 3%	0; 0%	0; 0%
5.3.	36; 95%	2; 5%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.4.	38; 100%	0; 0%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.5.	36; 95%	1; 3%	0; 0%	1; 3%	0; 0%
5.6.	37; 97%	1; 3%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.7.	37; 97%	1; 3%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.8.	31; 82%	7; 18%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.9.	29; 76%	9; 24%	0; 0%	0; 0%	0; 0%
5.10.	37; 97%	1; 3%	0; 0%	0; 0%	0; 0%

Table 11.*Statistical findings on II. Delphi Tour Participant Responses*

Standard Number	Quarter	Median	Quartile Value	Interquartile Range	Mean	Standard Deviation
5.1.	5	5	5	0	4.97	0.16
5.2.	5	5	5	0	4.78	0.47
5.3.	5	5	5	0	4.94	0.22
5.4.	5	5	5	0	5	0
5.5.	5	5	5	0	4.89	0.50
5.6.	5	5	5	0	4.97	0.16
5.7.	5	5	5	0	4.97	0.16
5.8.	5	5	5	0	4.81	0.39
5.9.	5	5	5	0	4.76	0.43
5.10.	5	5	5	0	4.97	0.16

3.2. Indicators Prepared of the Sub-standards of the Internationalization and Cooperation Standard

15 indicators were prepared for 10 sub-standards of the 'Internationalization and Cooperation' standard. These indicators are presented in Table 12.

A total of 15 indicators were prepared for the 10 sub-standards of the 'Internationalization and Cooperation' standard area. One indicator was prepared for each of sub-standards numbered with 5.3., 5.4., and 5.10.; two

indicators for each of sub-standards numbered with 5.5., 5.6., 5.8., 5.9.; and three indicators for substandard numbered 5.1-2. The indicators of the sub-standards numbered with 5.1. and 5.2. were prepared jointly in order not to repeat the indicator in terms of having similar purposes (university and institute encourage international activities, cooperation, etc.). The distribution of the indicators prepared for the sub-standards of the 'Internationalization and Cooperation' standard is given in Table 13.

Table 12.

Indicators for Sub-Standards of the Internationalization and Cooperation Standard

Indicator Number	Indicator
5.1-2.2.1.	Presence of national and international cooperation between university and institute's ERASMUS EXCHANGE PROGRAMS/FARABI/TUBITAK/KA107 etc. coordinators, faculty members and students
5.1-2.2.2.	Coordinators of University and institute's ERASMUS EXCHANGE PROGRAMS/FARABI/TUBITAK/KA107 etc. have carried out administrative arrangements on national and international student mobility
5.1-2.2.3.	Providing a suitable environment for faculty members and students who will participate in exchange programs with contracted institutions
5.3.2.1.	Administrative units and faculty members carry out studies to develop national and international education policies.
5.4.2.1.	Allocating necessary financial budget to promote internationalization of graduate programs and student-faculty mobility
5.5.2.1.	Providing informative trainings/seminars to both groups at the beginning of the semester and between semesters in order to ensure adequate cooperation on internationalization between faculty members and students working in graduate programs.
5.5.2.2.	Faculty members and students working in graduate programs are aware of the principles and methods related to activities within the scope of internationalization and work in cooperation.
5.6.2.1.	Faculty members working in graduate programs and students who will graduate from programs should be equipped to find employment in the international/global world.
5.6.2.2.	Degree/percentage of faculty members working in graduate programs and students who will graduate from programs to have job opportunities in the international/global world
5.7.2.1.	Providing informative trainings/seminars in order to ensure national and international scientific integration of students or graduates in graduate programs
5.8.2.1.	As a result of scientific activities of students in graduate programs during course period and thesis period, they reach the competence to be an academician in higher education institutions.
5.8.2.2.	Students in graduate programs should have achieved academic and professional qualifications along with their teaching profession qualifications.
5.9.2.1.	Project training of faculty members and students in graduate programs
5.9.2.2.	Faculty members working in graduate programs carry out projects with their colleagues or students at national and international level, and these projects are included in the web page of the department.
5.10.2.1.	Periodically inviting local/foreign faculty members, who are thought to contribute positively to the quality of graduate programs, to graduate programs of the institute and assigning them to the program.

Table 13.*Number of indicators regarding the sub-standards of the internationalization and cooperation standard*

Indicator Number	Substandard Number	Sub Indicator Number	Total
Sub-standards having 1 indicator	5.3., 5.4., 5.7., 5.10.	5.3.2.1. 5.4.2.1. 5.7.2.1. 5.10.2.1.	4
Sub-standards having 2 indicators	5.5., 5.6., 5.8., 5.9.	5.5.2.1., 5.5.2.2. 5.6.2.1., 5.6.2.2. 5.8.2.1., 5.8.2.2. 5.9.2.1., 5.9.2.2.	4
Sub-standards having 3 indicators	5.1., 5.2. (partner)	5.1-2.1., 5.1-2.3.	1

3.3. Evidence Prepared of Sub-standards of the Internationalization and Cooperation Standard

Evidence is the most important indicator that a program or institution meets minimum standards within the scope of the accreditation process. A total of 51 proofs were prepared for the 10 sub-standards of the 'Internationalization and Cooperation' standard field. The evidence prepared is shown in Table 14.

The number of evidence prepared depending on the indicators of the sub-standards of the 'Internationalization and Cooperation' standard is shown in Table 15.

A total of 51 proofs were prepared for the 10 sub-standards of the 'Internationalization and Cooperation' standard. Two sub-standards with two proofs and the least evidence were 5.5., 5.6. while the sub-standard with the most evidence with 12 proofs was 5.4. Evidence of the first and second standard areas was prepared jointly to avoid duplication of evidence and was coded as 5.1-2.3.1.

Table 14.*Standard field evidence for internationalization and cooperation*

Evidence Number	Evidence
5.1-2.3.1.	Documents showing that university and institute to which graduate programs are affiliated have procedures and mechanisms that encourage cooperation between exchange programs such as ERASMUS / FARABI / TÜBİTAK / KA107 and national and international academics (correspondence with international institutions and organizations, bilateral agreements, etc.)
5.1-2.3.2.	Documents showing that university and institute to which graduate programs are affiliated with exchange programs such as ERASMUS / FARABI / TÜBİTAK / KA107 (Bilateral agreements, protocols, etc.)
5.1-2.3.3.	Documents regarding the existence of mechanisms that will enable faculty members and students in graduate programs to participate effectively in national and international exchange programs.
5.1-2.3.4.	Number of faculty members and students in graduate programs benefiting from exchange programs in the last 5 years
5.1-2.3.5.	List of countries/universities where faculty and student mobility in graduate programs have taken place in the last 5 years
5.1-2.3.6.	Documents showing from which country and higher education institutions students and faculty members who come to graduate programs through exchange programs come from.

-
- 5.1-2.3.7. Documents regarding the content of the support provided to faculty members and students who will participate in exchange programs with contracted institutions in the graduate programs.
- 5.1-2.3.8. List showing consultancy, in-service training, seminars and conferences held to promote international faculty members and student mobility in graduate programs
- 5.1-2.3.9. Interviews of institute, which the graduate programs are affiliated, with coordinators of ERASMUS exchange programs / FARABI / TÜBİTAK / KA107 etc.
- 5.1-2.3.10. Interviews with faculty members and students working in graduate programs
- 5.3.3.1. Documents that support studies of faculty/institute/department to develop national and international graduate education policies
- 5.3.3.2. National, regional and international research and project lists
- 5.3.3.3. Annual reports and other documents showing recent changes in education in graduate programs
- 5.3.3.4. List showing the names of faculty members who attended international congresses, trainings, workshops and seminars in the faculty/institute/major science branch
- 5.3.3.5. The name, content and event list of scientific events such as congresses/trainings/workshops/seminars that faculty members attending international congresses went in the faculty/institute/major science branch and in which country they took place
- 5.3.3.6. Documents showing the content of the support provided by university, institute or department to faculty members participating in international events (road-accommodation expenses, etc.)
- 5.3.3.7. Interviews with faculty members in graduate programs
- 5.3.3.8. Meetings with management of institute and department to which graduate programs are affiliated
- 5.3.3.9. Meetings with rectorate units
- 5.4.3.1. Budget allocation showing that sufficient financial resources are allocated to ensure internationalization of graduate programs
- 5.4.3.2. Graduate programs ERASMUS exchange programs, TUBITAK, KA107, BABKO etc. exchange programs and project support rates
- 5.4.3.3. Graduate programs ERASMUS exchange programs, TUBITAK, KA107, BABKO etc., and number of faculty members benefiting from any exchange program and project
- 5.4.3.4. Graduate programs ERASMUS exchange programs, TUBITAK, KA107, BABKO etc., and number of students involved in any exchange program and project
- 5.4.3.5. Documents showing how much support will be given to faculty members and students for research projects in international student / faculty mobility in graduate programs
- 5.4.3.6. Documents showing that informative training or seminars were provided by institute, faculty, department or rectorate at the beginning of the semester to faculty members and students in graduate programs on foreign student-faculty member mobility and research project support (Official writing, seminar/educational photographic images, etc.)
- 5.4.3.7. Documents regarding the revolving fund, company or other intermediary arrangements of university/institute to which the graduate programs are affiliated
- 5.4.3.8. Documents showing income sources and incomes provided of institute to which graduate programs are affiliated
- 5.4.3.9. Documents showing distribution and use of incomes of institutes to which graduate programs are affiliated.
-

-
- 5.4.3.10. Interviews with faculty members and students in graduate programs
- 5.4.3.11. Meetings with institute, department and project coordination units to which graduate programs are affiliated
- 5.4.3.12. Meetings with rectorate units
- 5.5.3.1. Participation rate of faculty members and students in graduate programs in cooperation activities for internationalization
- 5.5.3.1. List of activities for internationalization by faculty members and students in graduate programs
- 5.6.3.1. Level of being equipped to find a job in the international/global world (level of meeting international standards in the field: field knowledge, pedagogical knowledge, academic knowledge (potential to publish internationally), foreign language knowledge, contact knowledge, networking) ability, etc.)
- 5.6.3.2. Degrees/percentages of faculty members and graduates working in graduate programs to have job opportunities in the international/global world
- 5.7.3.1. Documents showing that informative trainings/seminars are given to students for the national and international scientific integration of students or graduates in graduate programs (Official text, photographs, invited speakers list, etc.)
- 5.7.3.2. List of international congresses or events attended by students in graduate programs
- 5.7.3.3. Documents showing that graduate program students carry out joint studies with international stakeholders (Photos, trainings received by meeting with students from different countries, events, products, visuals)
- 5.7.3.4. The rate at which graduate program students can network with other graduate students in their field or participate in existing student societies
- 5.7.3.5. Finding documents showing that there is national and international scientific integration of graduate program students or graduates
- 5.8.3.1. Performance scales showing the level of meeting international teaching profession qualifications of graduate program students and faculty members determined by TEAC-NCATE
- 5.8.3.2. Observation and evaluation reports of faculty members and advisors showing that graduate program students have achieved competence to work as an academician in higher education institutions as a result of their scientific activities during the course period, thesis period and after academic life.
- 5.8.3.3. Documents showing that graduate program students have achieved academic and professional qualifications along with their teaching profession qualifications (conducting integrated studies/projects and being successful in this, etc.)
- 5.9.3.1. Documents such as certificates that faculty members and students in graduate programs have received project training.
- 5.9.3.2. List showing international projects and research completed or ongoing in graduate programs
- 5.9.3.3. List showing national projects and research completed or ongoing in graduate programs
- 5.9.3.4. Documents showing that the projects that faculty members in graduate programs have carried out with students at national and international level or are the directors of are available on the web page of relevant department.
- 5.9.3.5. Interviews with faculty members and students working in graduate programs
- 5.10.3.1. Documents (Regulations, invitation letters, etc.) showing that is thought to contribute positively to the quality of graduate programs and that allows local/foreign faculty members to be assigned to graduate programs of institute at certain intervals.
-

5.10.3.2.	The list of faculty members showing that local/foreign faculty members who are thought to contribute positively to the quality of graduate programs are periodically assigned to graduate programs of institute.
5.9.3.3.	Documents showing from which country and higher education institutions local/foreign faculty members assigned to graduate programs come from

Table 15.

Numbers of Evidence on Sub-Standards of the Internationalization and Cooperation Standard

Evidence Number	Sub-standard Number	Total
Sub-standards having 2 evidences	5.5., 5.6.	2
Sub-standards having 3 evidences	5.8., 5.10.	2
Sub-standards having 5 evidences	5.7., 5.9.	2
Sub-standards having 9 evidences	5.3.	1
Sub-standards having 10 evidences	5.1-2.	1
Sub-standards having 12 evidences	5.4.	1

4. Discussion

In Türkiye, no accreditation activities are carried out for graduate programs in any field of studies such as Medicine, Veterinary Medicine, Health, Theology, Science and Literature etc. This is the case for the teacher education programs too. There is no "Internationalization and Cooperation" standard area in any accreditation institution such as Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD), Association for the Evaluation and Accreditation of Education Programs of the Faculties of Science and Literature, Language and History-Geography (FEDEK), Medical Education Programs Evaluation and Accreditation Association (TEPDAD), Association for Evaluation and Accreditation of Nursing Education Programs (HEPDAK), Engineering Education Programs Evaluation and Accreditation Association (MUDEK), and Health Sciences Education Programs Evaluation and Accreditation Association (FEDAK). which carry out accreditation activities for undergraduate programs. The standards in this study were developed after examining the standards of actively operating accreditation agencies abroad, presented to evaluation of academicians, research assistants, teachers and graduate students with the Delphi technique, and standards were finalized according to their feedback. As a result of the study, 10 sub-standards, 15 indicators and 51 proofs were prepared for the 'Internationalization and Cooperation' standard. Institutions such as Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA/Germany),

Estonian Quality Agency for Higher and Vocational Education (HAKA formerly EKKA/Estonia), National Center for Professional Education Quality Assurance, Foundation (ANQA/Armenia), Hungarian Accreditation Committee (HAC/ Hungary), the Independent Agency for Quality Assurance in Education (IQAA/Kazakhstan) etc. have a similar accreditation standard field. In addition to the standard area in these institutions, there are sub-areas under the titles of initiatives, internationalization, partners, membership, cooperation, cooperation with student.

FIBAA (also a member of ENQA, INQAAHE) and ZEVA, EQAR and CEENQA from the German accreditation quality institutions, and IQAA and ECAQA, ENQA, CEENQA, INQAAHE and APQN from the Kazakh accreditation institutions cooperate with international accreditation institutions such as ANQA, HAC and HAKA, ENQA, CEENQA and EQAR. FIBAA is also recognized by Netherlands, Poland, Kazakhstan, Russia, Germany, Cyprus, Ukraine, Austria and Switzerland. Kazakh accreditation agency IOAA founded in Russia cooperates with FIBAA, EKKA, ANQA, and ECAQA from Kazakh accreditation organizations cooperate with ANQA and various organizations in Russia, India and Europe.

ANQA, HAKA and HAC accreditation institutions have agreements and studies with Ukraine, Belarus, Italy, Germany, Austria and Kazakhstan. Institutions accrediting graduate doctoral programs such as ANQA, IQAA, ECAQA, FIBA, ZEVA, HAC, HAKA cooperate with international organizations such as ENQA, EQAR,

INQAAHE, CEENQA, APQN, EUA, EQAL, CIOG, ASIIN. In addition, these accreditation institutions have bilateral agreements among themselves. Institutions accrediting doctoral programs are also in cooperation with various countries such as NAA-Russia, NVAO/Netherlands, PKA-Poland, WUS/AUSTRIA, NAAC (India). There are sections called projects or international projects on the web pages of quality assurance organizations in Germany (ZEVA), Armenia (ANQA), Estonia (HAKA) and Kazakhstan (ECAQA/IQAA). In these sections, quality organizations explained in detail the projects they have realized and are carrying out with national and international collaborations, their start and end dates, the aims of the projects, the institutions, organizations or countries they have done together. This is important in terms of cooperation with stakeholders, which is one of the important issues of accreditation of these institutions, and maintaining continuous development at the national and international level.

The study has a structure that will encourage cooperation between national/international academics of graduate programs. In addition, issues related to supporting studies that develop national and international graduate education policies, allowing international student mobility, equipping programs to employ their graduates globally, having students or graduates national and international scientific integration, carrying out international projects, assigning foreign faculty members in graduate programs of institute at certain intervals were discussed. In order to serve these purposes, standards and evidence for criteria showing the extent to which these standards are met were established.

Within the scope of the research, 9 sub-standards were created and sent to the participants in the I. Delphi round for the "Internationalization and Cooperation" standard field. As a result of this tour, no changes were made in the 4 sub-standards. A new sub-standard was added by changing the expression in 5 sub-standards. After the participant returns, 10 revised sub-standards were presented to the participant's comments in the Delphi approval round. No changes were requested in the Delphi approval round. Indicators and evidence prepared by the researcher as a result of the document analysis were presented to the opinion of 7 experts. As a result of expert opinions, revisions were made, and the indicators and evidence took their final form. As a result, 10 sub-standards, 15 indicators and 51 proofs were prepared.

1. It is recommended to initiate accreditation activities for graduate programs in Türkiye in order to increase international cooperation,

2. It is recommended to cooperate with international organizations such as ZEVA, HAKA, HAC, ANQA, IQAA, ECAQA operating in this field in order to start accreditation activities for graduate programs in Türkiye.

3. There is only one accreditation institution in Türkiye that carries out accreditation activities in every field such as engineering, medicine, nursing, veterinary medicine, theology, and education faculties etc. New accreditation organizations began to be established. A separate accreditation body was established for the psychological counseling and guidance department. But there is still monopolization in Turkey. The capabilities of the competitive environment in the same field among accreditation countries. The current situation has ensured that accreditation is monopolized by certain individuals and institutions. As in the international platform, attempts should be made to prevent accreditation activity from monopoly in Türkiye.

4. Studies (bilateral agreements, protocols for student and teaching staff mobility, incentives for participation in international congresses, etc.) should be carried out in order to increase international cooperation in all fields, especially with institutes to which teaching programs are affiliated.

5. Although there are studies to match some of accreditation institutions in Türkiye with international accreditation agencies, Turkish accreditation institutions have not been accredited by a regional accreditation institution from abroad. It is recommended that every accreditation institution existing in Türkiye be accredited by regional or international accreditation agencies on the extent to which accreditation processes meet requirements.

6. It is recommended that institutions accrediting undergraduate and graduate programs include the "Internationalization and Cooperation" standard field in their standards.

7. Within the scope of the Internationalization and Cooperation standard field, it is recommended that higher education institutions carry out studies to increase their international activities and cooperation (bilateral agreements, protocols for student and lecturer mobility, etc.).

8. In order to use the Internationalization and Cooperation standard field effectively, it is recommended to give training and seminars to higher education institutions and faculty members.

9. Within the scope of the Internationalization and Cooperation standard field, participation of faculty members in congresses/symposiums or workshops held abroad should be encouraged.

10. Within the scope of the Internationalization and Cooperation standard field, infrastructure for faculty members to make publications and projects with their colleagues in different countries should be prepared.

11. In order to increase the number of international publications and projects, cooperation agreements can be

made with different countries by higher education institutions or accreditation institutions.

12. Studies should be carried out to support and increase international student and academic mobility activities.

Author Notes : This research was produced from the first author's doctoral thesis.

Author Contributions : The first author contributed 80% and the second author contributed 20%. The first author carried out the processes of finding the topic, literature review, data collection, data analysis and writing the article. The second author made the final checks and English translations.

Funding : No financial support was received for your study.

Conflict of Interest : There is no conflict of interest in the study.

Data Availability : Data is kept by the researcher. Data can be accessed by the researcher.

References

- Adelman, C. (1994). Accreditation. In B. G. Clark (Ed.), *The encyclopedia of higher education* (pp. 1313-1318). Pergamon.
- Altbach, P., Reisberg, L., & Rumbley, L. (2009). *Trends in global higher education, tracking an academic revolution*. UNESCO.
- British Council. (1998). *The feasibility of establishing a system of quality assessment in universities in Türkiye*.
- Brittingham, B., Sands, M. K., Ardac, D., Ayas, A. P., Badavan, Y., & Cephe, P. T. (1999). *Standards and accreditation in teacher education in Türkiye*. YOK.
- Cerna, L. (2014). *The internationalisation of higher education: Three European universities in comparative perspective* (Working Paper No. 114). Centre on Migration, Policy and Society, Oxford University.
- Council of Higher Education. (2010). *Restructuring in higher education: Bologna process applications in 66 questions*. <http://bologna.yok.gov.tr/files/aa47b53c5284fbbbe5d597211c0b088d.pdf>
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative, quantitative, and mixed method approach*. Sage Publications Inc.
- Eaton, J. S. (2003). *Is accreditation accountable? The continuing conversation between accreditation and the federal government*. The Council for Higher Education Accreditation Monograph Series 2003, Number 1.
- Elçiçeği, B., & Öztürk, C. (2022). Comparison of CEENQA quality institutions members accrediting doctoral programs. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, 55, 153-172.
- Entwistle, N. (2005). Learning outcomes and ways of thinking across contrasting disciplines and settings in higher education. *The Curriculum Journal*, 16(1), 67-82.
- Ewell, P. T. (2001). *Accreditation and student learning outcomes: A proposed point of departure*. CHEA Occasional Paper.
- Glidden, R. (1983). *The contemporary context of accreditation: Challenges in a changing environment*.
- Grossman, G. M., Onkol, P. E., & Sands, M. (2007). Curriculum reform in Turkish teacher education: Attitudes of teacher educators towards modernization in an EU candidate nation. *International Journal of Educational Development*, 27, 138-150.
- Grossman, G. M., & Sands, M. K. (2008). Restructuring reforms in Turkish teacher education: Modernization and development in a dynamic environment. *International Journal of Educational Development*, 28, 70-80.
- Grossman, G. M., Sand, M. K., & Brittingham, B. (2010). Teacher education accreditation in Türkiye: The creation of a culture of quality. *International Journal of Educational Development*, 30, 102-109.
- Harvey, L. (2002). Evaluation for what? *Teaching in Higher Education*, 7(3), 245-263.
- Herdman, E. A., & Sepit, D. (2010). Accreditation process. *Journal of Education and Research in Nursing*, 7(2), 3-5.
- Hernes, G., & Martin, M. (2005). *Policy rationales and organizational and methodological options in accreditation: Findings from an IIEP research project*. UNESCO.
- Kells, H. R. (1988). *Self-study processes* (3rd ed.). Collier Macmillan Publishers.
- Kilfoil, W. R. (2007). *Acquiring accreditation in distance learning*. Commonwealth of Learning Knowledge Series. <https://oasis.col.org/server/api/core/bitstreams/c2b7f389-9b5e-4ab7-b851-0242be457b8d/content>
- Kis, V. (2005). *Quality assurance in tertiary education: Current practices in OECD countries and a literature review on potential effects*. OECD. www.oecd.org/edu/tertiary/review
- Knight, J. (1997). Internationalization of higher education: A conceptual framework. In J. Knight & H. de Wit (Eds.), *Internationalization of higher education in the Asia Pacific countries* (pp. 5-19). European Association of International Education (EAIE).
- Knight, J., & de Wit, H. (1995). Strategies for internationalisation of higher education: Historical and conceptual perspectives. In H. de Wit (Ed.), *Strategies for internationalisation of higher education: A comparative study of Australia, Canada, Europe and the United States of America* (pp. 5-32). European Association for International Education.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. Josey Bass Publications.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- National Commission on Teaching and America's Future. (1996). *What matters most: Teaching for America's future*. National Commission on Teaching and America's Future. <http://www.nctaf.org/documents/WhatMattersMost.pdf>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2006). *Education policy analysis, focus on higher education 2005-2006*. OECD Publishing.
- Organisation for Economic Co-operation and Development, & World Bank. (2007). *Cross-border tertiary education: A way towards capacity development, OECD and the International Bank for reconstruction and development*. The World Bank.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2012). *Education at a glance 2012: OECD indicators*. OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2012-en>
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. John Wiley & Sons.
- Sachs, J. (2003). Teacher professional standards: Controlling or developing teaching? *Teacher and Teaching: Theory and Practice*, 9(2).
- Schuck, S., Gordon, S., & Buchanan, J. (2008). What are we missing here? Problematising wisdoms on teaching quality and professionalism in higher education. *Teaching in Higher Education*, 13(5), 537-547.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55. <https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd>
- The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1981). *Standards for evaluations of educational programs, projects and materials*. R. R. Donnelley and Sons Company.

- van der Wende, M. C. (1997). Missing links: The relationship between national policies for internationalization and those for higher education in general. In T. Källemark & M. van der Wende (Eds.), *National policies for the internationalization of higher education in Europe* (pp. 10-31). National Agency for Higher Education.
- van der Wende, M. C. (2001). Internationalization policies: About new trends and contrasting paradigms. *Higher Education Policy*, 14(3), 249-259.
- Vernon, W. (2009). The Delphi technique: A review. *International Journal of Therapy and Rehabilitation*, 16(2), 69-76.
- Volkwein, J. F. (2010). The assessment context: Accreditation, accountability and performance. *New Directions for Institutional Research*, Special Issue, 3-12.
- von der Gratch, H. A. (2012). Consensus measurement in Delphi studies: Review and implications for future quality assurance. *Technological Forecasting & Social Change*, 79, 1525-1536.
- Waite, L. (2004). *Implementing student learning outcomes: The link to accreditation in California community colleges* [Unpublished doctoral dissertation]. Proquest Dissertations and Thesis.
- Williams, D. E., & O'Connor, P. (1994). *Academic libraries and the literature of accreditation*. In E. D. Garten (Ed.), *The challenge and practice of academic accreditation* (pp. 243-269). Greenwood Press.
- Yorke, M. (1998). Performance indicators relating to student development: Can they be trusted? *Quality in Higher Education*, 4(1), 45-61.